

S-DU PAO-LO SIA PEH LO-MÔ NYING GO SHÛ-SING. 使徒保罗写拨罗马人个书信

Lm. I.

NGÔ Pao-lo Yiæ-su Kyi-toh-go nu-boh be dziao-læ tso s-du feng-p'a ky'i djün Jing-ming-go
我保罗，耶稣基督个奴仆，被召来做使徒，分派去传神明个
foh-ing ziu-z Gyi tsao-yi t'ôh Gyi-go sin-cü-nying læ Sing-shü-li sô ing-hyü-go z ts-tin
福音，——² 就是其早已托其个先知人来圣书里所应许个，³ 是指点
Gyi Ng-ts Yiæ-su Kyi-toh ah-lah-go Cü tsiao nyüoh-sing z dzong Da-bih-go ts-seng ka sang-c'ih-læ
其儿子耶稣基督阿拉个主。照肉身是从大辟个子孙介生出来；⁴
tsiao sing-jün-go ling-sing we-leh si-ts tsæ weh yüong do neng-ken feng-ming Gyi z Jing-ming-go Ng-ts
照圣善个灵性，为了死仔再活，用大能干分明其是神明个儿子。⁵
ah-lah dzong Gyi-go siu-li teh-djôh eng-we teng s-du-go tsih-veng hao s-teh væn-koh-go pah-sing siang-sing
阿拉从其个手里得着恩惠等使徒个职份，好使得万国个百姓相信
i-jing peh Gyi-go ming-deo teh-djôh yüong-wô ng-lah yia dzæ gyi nen z Yiæ-su Kyi-toh sô
依顺^[1]，拨其个名头得着荣华，⁶ 尔拉也在其内，是耶稣基督所
dziao-læ-go næn-kæn mông-mông long-tsong læ Lo-mô z Jing-ming sô ts'ing-æ be dziao-læ tso
召来个。——⁷ 难间望望拢总来罗马是神明所亲爱，被召来做
sing-du go Dæn-nyün Jing-ming ah-lah T'in-Vu teng Cü Yiæ-su Kyi-toh s-lôh eng-we bing-en peh
圣徒个。但愿神明阿拉天父，等主耶稣基督，赐落恩惠平安拨
ng-lah
尔拉。

[1] 'Ôh wô, i-jing keh siang-sing-go dao-li. 或话，依顺箇相信个道理。（原
注）

NGÔ sin we-leh ng-lah cong-nying k'ao-djôh Yiæ-su Kyi-toh ken-zia ngô-go Jing-ming ing-we ng-lah
⁸ 我先为了尔拉众人，靠着耶稣基督感谢我个神明，因为尔拉
siang-sing-go sing t'in-'ô veng-ming Ngô djün Gyi Ng-ts-go foh-ing sing-li sô voh-z-go Jing-ming hao teng
相信个心天下闻名。⁹ 我传其儿子个福音心里所服侍^[1]个神明好等
ngô tso te-tsing ngô dza-nyiang z-k'eh kyi-nyæn ng-lah tao-kao li-hyang z-djông læ-tih gyiu
我做对证，我咋样时刻纪念尔拉。¹⁰ 祷告里向时常来的求，

'ôh-tsia tsiao Jing-ming-go ts-i ngô cong-ü neng-keo teh-djôh t'a-bing-go lu tao ng-lah u-sen læ
 或者，照神明个旨意，我终于能够得着太平个路到尔拉乌碎来。 11
 Ngô z ôh-siang iao k'en ng-lah hao cün-s-peh ng-lah soh-go ling-leh-kying-go eng-s s-teh ng-lah we
 我是恶想要看尔拉，好转赐拨尔拉啥个灵勒紧个恩赐，使得尔拉会
 kyin-kwu ziu-z we-leh ah-lah liang-'ô siang-sing-go sing ngô læ ng-lah cong-nyiang hao dô-kô
 坚固。 12 就是为了阿拉两下相信个心，我来尔拉中央好[2]大家
 teh-djôh en-wë
 得着安慰。

[1] 'Ôh wô, yüong ling-sing voh-z: k'en I'e. 4. 23. 24. Fl. 3. 3. 或话，用灵性服侍。看 I'e. 4. 23. 24. Fl. 3. 3. (原注)

[2] 'Ôh wô, teng ng-lah tu hao t. y. t. 或话，等尔拉都好..... (原注)

Hyüong-di ngô feh iao ng-lah feh ming-bah ngô le-ts' yiu ding-kwe iao tao ng-lah u-sen læ
 13 兄弟，我弗要尔拉弗明白，我屡次有定规要到尔拉乌碎来，
 hao læ ng-lah cong-nyiang siu-tin ko-ts ziang læ keh-sing yü-to-go bih-koh-nying tsih-z ih-hyang yiu
 好来尔拉中央收点果子，像来箇星余多个别国人，只是一向有
 tsu-kah Feh-leng veng-yüô ts'u-mæn ts'ong-ming nyü-beng nying ngô tu z gyi-lah tsa-wu
 阻隔。 14 弗论文雅粗蛮，聪明愚笨人，我都是其拉债户。 15
 Z-ka dzing ngô lih-liang ngô yia dzing-nyün læ djün foh-ing peh ng-lah Lo-mô nying t'ing
 是介，尽我力量，我也情愿来传福音拨尔拉罗马人听。

Ngô z feh wông-k'ong Kyi-toh-go foh-ing ing-we keh z Jing-ming-go neng-ken hao kyiü væn-pah
 16 我是弗惶恐基督个福音，因为箇是神明个能干好救凡百
 siang-sing cü-kwu sin z Yiu-t'a nying 'eo-deo Hyi-lah nying Ing-we Jing-ming-go kong-yi læ foh-ing
 相信主顾，先是犹太人，后头希腊人。 17 因为神明个公义来福音
 hyin-c'ih-læ ziu-z dzong siang-sing ka læ yia z peh siang-sing cü-kwu go ziang yiu sia-tih wô
 显出来，就是从相信介来，也是拨相信主顾个。像有写的，话：
 Tsing-dzih nying z dzong siang-sing hao weh
 「正直人是从相信好活。」 [Hp. 2. 4.]

JING-MING-GO ô-wông z dzong t'in-li hyin-c'ih-læ iao vah væn-pah feh gyin-sing feh tsing-dzih
 18 神明个慳惶是从天里显出来，要罚凡百弗虔心弗正直
 cü-kwu ziu-z yüong feh tsing-dzih-go 'ang-we ah-djü tsing dao-li go Ing-we Jing-ming-go z-ken z
 主顾，就是用弗正直个行为压治真道理个。 19 因为神明个事干，是
 nying sô neng-keo hyiao-teh-go tu læ gyi sing-li ming-ming pa-tong z Jing-ming Zi hyin-c'ih-læ peh gyi
 人能够晓得个，都来其心里[1]明明摆东，是神明自显出来拨其
 go Jing-ming k'en-feh-c'ih-go z-ken ziu-z Gyi üong-yün neng-ken teng Jing-t'i dzong k'æ-bih t'in-di
 个。 20 神明看弗出个事干，就是其永远能干等神体，从开辟天地
 yi-læ we-leh Gyi sô zao-go væn-veh ziu k'en-c'ih-de s-teh gyi-lah m-kao hao t'e-t'ôh
 以来，为了其所造个万物，就看出了，使得[2]其拉旤告好推托。 21

Ing-we gyi-lah se-tsih hyiao-teh Jing-ming m̃-teh ziang Jing-ming ka kwe yüong-wô peh Gyi yia m̃-teh
 因为其拉，虽即晓得神明，旣得像神明介归荣华拔其，也旣得
 ken-zia Gyi fæn-cün k'ong-deo nyi-leng gyi-lah feh ming-bah-go sing yia long-leh heh-en-de Zi wô zi
 感谢其。反转空头议论，其拉弗明白个心也弄勒黑暗了。²² 自话自
 ts'ong-ming-go z pin-leh nyü-beng ziu pô keh-we ve wæ-diao Jing-ming-go yüong-wô diao-leh we wæ-diao
 聪明个，是变勒愚笨，²³ 就把箇位舩坏掉神明个荣华，调了会坏掉
 go nying teng fi-gying tseo-siu djong-dzi-go siang-mao
 个人等飞禽走兽虫豸个相貌。

[1] 'Ôh wô, min-zin. 或话，面前。（原注）

[2] 'Ôh wô, z-ka. 或话，是介。（原注）

24 Jing-ming sô-yi eo gyi-lah ze zi-go yüôh-sing 'æn-lôh wê-u z-ken dô-kô tsao-t'ah zi-go
 神明所以诬其拉随自个欲心陷落秽污事干，大家糟蹋自个
 kyi-sing ing-we gyi-lah z pô Jing-ming-go tsing dao-li diao-leh hyü-kô-go wa-yiu kying-djong voh-z
 肌身。²⁵ 因为其拉是把神明个真道理调了虚假个，还有敬重服侍
 zao-c'ih-læ-go tong-si ko-jü zao gyi go Cü Gyi z üong-yün kæ tsæn-me-go Üô-meng Sô-yi
 造出来个东西过如^[1]造其个主，其是永远该赞美个。亚们。²⁶ 所以
 Jing-ming eo gyi-lah 'æn-lôh tao-me-go s-yüôh gyi-lah nyü-nying we pô 'eh-li-go yüong-dziang diao-leh feh
 神明诬其拉陷落倒霉个私欲。其拉女人会把合理个用场调了弗
 'eh-li-go yüong-dziang nen yia z-ka we ky'i-diao nyü-nying 'eh-li-go yüong-dziang liang-ô yüôh-ho
 合理个用场。²⁷ 男也是介会弃掉女人合理个用场，两下欲火
 fah-dong nen ts'eo nen læ-tih tso weng-tsiang z-ken z-ka læ zi-go sing-zông teh-djôh gyi-lah ts'ô-lu
 发动，男凑男来的做混帐事干，是介来自个身上得着其拉岔路
 ing-teh-go pao-ing
 应得个报应。

[1] 'Ôh wô, feh ky'i-voh-z. 或话，弗去服侍。（原注）

28 Gyi-lah kyi-jün ky'i-diao Jing-ming feh dziah læ i-li Jing-ming ziu eo gyi-lah dzeng wu-du-go
 其拉既然弃掉神明弗着来意里，神明就诬其拉存糊涂个
 sing ky'i tso fi-li z-ken tsin-pin ih-ts'ih-go wä-c'ü kæn-ying ôh-doh t'en-sing
 心^[1]，去做非礼事干。²⁹ 沾边一切个坏处，奸淫、恶毒、贪心、
 ôh-i c'ong-mun tu-gyi hyüong-sah tsang-teo kæn-tsô boh-dzing wa-yiu pun-cü
 恶意，充满妒忌、凶杀、争斗、奸诈、薄情，还有搬嘴、³⁰
 pông-hwe ün-'eng Jing-ming ky'i-vu nying-kô kyiao-ngao c'ô-dæn kyi-pin-pah-c'ih we-nyih
 谤毁、怨恨神明、欺侮人家、骄傲，扯淡、机变百出、违逆
 vu-meo m-li-sing m-sing-iah m-jing-sing ün-ky'i feh k'eng hyih 'ao-vu æ-lin-sing
 无谋，³¹ 旣理性、旣信约、旣人性、怨气弗肯歇、毫无哀怜心。³²

Gyi-lah se-tsih ming-ming hyiao-teh tso keh-cü-ka z-ken cü-kwu tsiao Jing-ming-go tsing-dzih kae si
其拉虽即明明晓得做箇株介事干主顾，照神明个正直，该死。
fi-dæn zi læ-tih tso ziu-z bih-nying læ-tih tso yia we hwun-hyi
非但自来的做，就是别人来的做也会欢喜。

[1] 'Ôh wô, sông-diao liang-sing. 或话，丧掉良心。（原注）

Lm. II.

SÔ-YI ng ze-bin jü læ-tih p'un-tôn bih-nying zi yia z m-kao hao t'e-t'ôh ng p'un-tôn
所以尔，随便谁，来的判断别人，自也是既告好推托。尔判断
bih-nying soh-go u-sen ziu-z keh u-sen ding zi-go ze ing-we ng p'un-tôn-go cü-kwu zi yia læ-tih
别人啥个乌碎，就是箇乌碎定自个罪。因为尔判断个主顾自也来的
tso keh-sing z-ken Tso keh-cü-ka z-ken cü-kwu ah-lah hyiao-teh Jing-ming z tsiao tsing-li p'un-tôn
做箇星事干。² 做箇株介事干主顾，阿拉晓得神明是照真理判断
gyi Næn-kæn ng læ-tih p'un-tôn tso keh-cü-ka z-ken cü-kwu zi yia læ-tih tso ng ts'eng-ts'eng
其。³ 难间尔来的判断做箇株介事干主顾，自也来的做，尔忖忖
ng-zi hao to-bi Jing-ming-go p'un-tôn ma Wa-z ng k'en-ky'ing Gyi fu-tsoh-go dz-æ kw'un-shü
尔自好躲避神明个判断吗？⁴ 还是尔看轻其富足个慈爱、宽恕、
jing-næ feh hyiao-teh Jing-ming-go dz-æ z iao ying-dao ng we-sing-cün-i yi z 'eo zi feh k'eng
忍耐，弗晓得神明个慈爱是要引导尔回心转意。⁵ 又是候自弗肯
hwe-kæ go ngang sing-dziang zi læ-tih tsih-hyüoh ô-wông tao Jing-ming hyin-c'ih tsing-dzih-go p'un-tôn keh ô-wông-go
悔改个硬心肠，自来的积蓄愜惶到神明显出正直个判断箇愜惶个
nyih-ts ma Keh-go z-'eo Gyi tsiao kôh-nying-go 'ang-we we pao-ing gyi keh-sing næ-sing 'ang jün siang
日子吗？⁶ 箇个时候其照各人个行为会报应其。⁷ 箇星耐心行善，想
teh-djôh yüong-wô teng t'i-min teng feh wæ-diao-go foh-ky'i cü-kwu we s-peh gyi üong-yün weh-ming keh-sing
得着荣华等体面等弗坏掉个福气主顾，会赐拨其永远活命；⁸ 箇星
kæn-kyi-go feh i tsing dao-li tsih i zia dao-li cü-kwu ky'i-sing teng ô-wông wæn-næn teng
奸计个，弗依真道理，只依邪道理主顾，气性等愜惶，⁹ 患难等
kw'eng-kw'u iao kô peh ih-ts'ih tso ôh z-ken go sin z Yiu-t'a nying 'eo-deo Hyi-lah nying
困苦，要加拨一切做恶事干个，先是犹太人，后头希腊人。^[1]¹⁰
dæn-z yüong-wô teng t'i-min teng t'a-bing iao s-peh ih-ts'ih 'ang-jün-go yia sin z Yiu-t'a nying 'eo-deo
但是荣华等体面等太平要赐拨一切行善个，也先是犹太人，后头
Hyi-lah nying Ing-we Jing-ming z 'ao-vu p'in-ky'üoh go
希腊人。^[1]¹¹ 因为神明是毫无偏曲个。

[1] Bih-koh-nying. 别国人。（原注）

12 Væn-pah m-neh lih-fah væn-ze-go cü-kwu ziu-z m-neh lih-fah yia we mih-diao væn-pah
 凡百𠵿得律法犯罪个主顾，就是𠵿得律法也会灭掉。凡百
 yiu-leh lih-fah væn-ze-go cü-kwu yia iao yüong lih-fah p'un-tön gyi Ing-we læ Jing-ming-go min-zin
 有了律法犯罪个主顾，也要用律法判断其。13 因为来神明个面前
 feh-z t'ing-meng lih-fah cü-kwu hao sön tsing-dzih z i-dzong lih-fah cü-kwu hao sön tsing-dzih Keh-sing
 弗是听闻律法主顾好算正直，是依从律法主顾好算正直。14 箇星
 m-neh lih-fah go bih-koh-nying ziah sang-dzing we tso lih-fah-go z-ken gyi-lah se-jün m-neh lih-fah
 𠵿得律法个别国人，若生成会做律法个事干，其拉虽然𠵿得律法，
 z zi tông zi-go lih-fah gyi-lah z piao-ming yiu lih-fah-go i-s læ gyi sing-li sia-tih
 是自当自个律法。15 其拉是表明有律法个意思来其心里写的，
 gyi-lah-go liang-sing yia z tso te-tsing wa-yiu gyi-lah sing-li-go ts'eng-deo ih-pin læ-tih p'i-bing ih-pin
 其拉个良心也是做对证，还有其拉心里个忖头一边来的批评，一边
 læ-tih feng-p'eo Jing-ming t'ôh Yia-su Kyi-toh tsiao ngô-go foh-ing p'un-tön nying en-me
 来的分割^[1]。16 神明托耶稣基督，照我个福音，判断人暗昧
 z-ken læ keh-go nyih-ts tu iao hyin-c'ih-læ
 事干，来箇个日子都要显出来。

[1] 'Ôh wô, dô-kô p'i-bing hao-tæ. 或话，大家批评好歹。（原注）

17 Ng ts'ing-hwu z Yiu-t'a nying ng i-z lih-fah dzæ-ü Jing-ming kw'ô-k'eo ng z
 尔称呼是犹太人，尔依恃律法，在于神明夸口。18 尔是
 dзиang-'ôh lih-fah go sô-yi we hyiao-teh Gyi ts-i we bin-pih hao-tæ ng zi sön zi z ling
 长学律法个，所以会晓得其旨意，会辨别好歹^[1]；19 尔自算自是领
 hah-ts go kwông-tsiao en li-hyang cü-kwu kao-hyüing beng-nying k'æ-dao siao-nying lih-fah li-hyang
 瞎子个，光照暗里向主顾，20 教训笨人，开导小人，律法里向
 yiu cü-sih teng tsing dao-li-go siang-mao Ka-ni ng we kao bih-nying m-neh zi kao-kao zi ma
 有知识等真道理个相貌。21 介呢，尔会教别人，𠵿得自教教自吗？
 Ng ky'ün bih-nying feh t'eo-dao zi yiu t'eo-dao ma Ng eo bih-nying feh kæn-ying zi yiu kæn-ying
 尔劝别人弗偷盗，自有偷盗吗？22 尔诬别人弗奸淫，自有奸淫
 ma Ng k'eh-ts'eng ngeo-ziang zi yiu væn-djôh sing-din ma Ng dzæ-ü lih-fah kw'ô-k'eo zi yiu væn
 吗？尔刻忖偶像，自有犯着圣殿吗？23 尔在于律法夸口，自有犯
 lih-fah ta-li Jing-ming feh tseng-djong ma We-leh ng-lah Jing-ming-go ming-deo z peh bih-koh-nying
 律法带累神明弗尊重吗？24 「为了尔拉，神明个名头是拨别国人
 k'eh-ts'eng ziang læ Sing-shü yiu sia-tih
 刻忖。」[Y. 52. 5.] 像来圣书有写的。

[1] Yiu-teh fæn, we ts'ing-tsæn hao z-ken. 有得翻，会称赞好事干。（原注）

25 Kông-tao tsiu-keh-li ng ziah-z i-dzong lih-fah z yiu ih-c'ü go ziah-z væn-djôh
 讲到周割礼，尔若是依从律法，是有益处个；若是犯着
 lih-fah ng-go tsiu-keh-li sön-feh-teh tsiu-keh-li Ziah-z m-tsiu-keh-li cü-kwu we pao-siu
 律法，尔个周割礼算弗得周割礼。26 若是𠵿周割礼主顾会保守

lih-fah-go feng-fu gyi se-jiün m-tsiu-keh-li næn-dao feh we sön yiu tsiu-keh-li ma Wa-yiu keh
律法个吩咐，其虽然唔周割礼，难道弗会算有周割礼吗？²⁷ 还有箇
peng-læ m-tsiu-keh-li cü-kwu ziah we siu-djü lih-fah næn-dao feh we kô ze peh ng yiu-leh
本来唔周割礼主顾，若会守住律法，难道弗会加罪拨尔，有了
lih-fah-go veng-z teng tsiu-keh-li wa we væn-djöh lih-fah go ma Ing-we bing feh-z nga-kwông-min tso
律法个文字等周割礼还会犯着律法个吗？²⁸ 因为并非是外光面做
Yiu-t'a nying ziu sön Yiu-t'a nying bing feh-z nga-kwông-min nyüoh-sing-zông yiu tsiu-keh-li ziu sön
犹太人，就算犹太人；并非是外光面肉身上有周割礼，就算
tsiu-keh-li z sing li-hyang tso Yiu-t'a nying Yiu-t'a nying tsiu-keh-li yia z
周割礼。²⁹ 是心里向做犹太人就 算 犹太人。周割礼也是
sing-li-go z dzæ-ü ling-ky'i feh dzæ-ü veng-z keh-go cü-kwu feh-z nying sô ts'ing-tsaen z
心里个，是在于灵气，弗在于文字。箇个主顾弗是人所称赞，是
Jing-ming ts'ing-tsaen-go
神明称赞个。

Lm. III.

Ka-ni tso Yiu-t'a nying yiu soh-go kah-nga hao-c'ü ni ziu tsiu-keh-li yiu soh-go ih-c'ü ni
介呢，做犹太人有啥个格外好处呢？受周割礼有啥个益处呢？
Dziu yang-yang k'en-læ gyi-lah ih-c'ü z to-go di-ih z Jing-ming-go tsiao-shü t'ôh-fu gyi
² 就 样 样 看来其拉益处是多个。第一，是神明个诏书托付其。³
Gyi-cong ziah yiu m-sing-jih-go keh z dza-go gyi-lah m-sing-jih næn-dao we fi-diao Jing-ming-go sing-jih
其中若有唔信实个，箇是咋个？其拉唔信实难道会废掉神明个信实
ma Tön-tön ve-go ziu-z væn-pah nying tu z shih-hwông-go Jing-ming tsong z dzing-jih-go ziang
吗？⁴ 断断然个。就是凡百人都是说谎个，神明总是诚实个，像
yiu sia-tih wô S-teh Ng kông shih-wô z'-eo hao sön tsing-dzih Ng be p'un-tön go z'-eo hao
有写的，话：「使得尔讲说话时候好算正直，尔被判断个时候好
teh-sing
得胜。」[S. 51. 4.]

Næn-kæn ngô tsiao nying-kô i-s ka kông Ah-lah-go feh tsing-dzih ziah we piao-ming Jing-ming-go
⁵ 难间我照人家意思介讲。阿拉个弗正直若会表明神明个
tsing-dzih keh dza wô ni Jing-ming dong-nu vah ah-lah ky'i feh-z feh tsing-dzih Tön-tön ve-go
正直，箇咋话呢？神明动怒罚阿拉，岂弗是弗正直？⁶ 断断然个。
ziah-z feh tsing-dzih Jing-ming dza hao p'un-tön shü-kæn-zông ni Wa-yiu ngô-go feh dzing-jih ziah we piao-ming
若是弗正直，神明咋好判断世间上呢？⁷ 还有我个弗诚实若会表明
Jing-ming-go dzing-jih kô-ts'eo Gyi-go yüong-wô ngô dza-we wa iao ziang væn-nying ka peh Gyi ding-ze ma
神明个诚实，加凑其个荣华。我咋会还要像 犯人介拨其定罪吗？⁸

Tao feh-jü wô tsing-ziang yiu nying pông-hwe ah-lah tsing-ziang yiu-teh wô ah-lah z ka læ-tih
倒弗如话，（正像有人谤毁阿拉，正像有得话阿拉是介来的
kông Ah-lah ts'ia tso wă ky'i long-c'ih hao læ Keh-cü-ka nying ding-ze z kông-bing-go
讲，）「阿拉且做坏，去弄出好来。」箇株介人定罪是公平个。

9 Ka-ni wa z dza-go ah-lah Yiu-t'a nying yiu soh-go hao-jü bih-nying ma Ih-ngæn
介呢，还是咋个？阿拉犹太人有啥个好如别人吗？一眼
m-kao ah-lah yi-kying p'i-bing Yiu-t'a nying teng Hyi-lah nying tu z zo-ze-liao-go ziang yiu
眈告。阿拉已经批评^[1]犹太人等希腊人都是坐罪了个，¹⁰ 像有
sia-tih wô Tsing-dzih nying m̃-teh-go lin ih-go tu m̃-teh-go m̃-teh ih-go ming-bah
写的话：「正直人眈得个，连一个都眈得个。¹¹ 眈得一个明白，
m̃-teh ih-go læ-tih zing Jing-ming Tu z tseo ts'ô-lu dô-kô pin-leh vu-yüong-go tso liang-jün
眈得一个来的寻神明。¹² 都是走岔路，大家变了无用个。做良善
z-ken z m̃-teh-go ziu-z ih-go tu m̃-teh-go Gyi-lah wu-long z
事干是眈得个，就是一个都眈得个。」[S. 14. 1-3.] ¹³ 「其拉胡咙是
k'æ-kæn-go veng-mo gyi-lah zih-deo tæ̃n kông hong-p'in gyi-lah cü-jing yiu dzô-go doh-ky'i k'ông-tih
开间个坟墓，其拉舌头单讲哄骗，其拉嘴唇有蛇个毒气园的。」[S.
Gyi-lah mun-k'eo z tsiu-mô teng ôh-doh Gyi-lah kyiah we
140. 3.] ¹⁴ 「其拉满口是咒骂等恶毒。」[S. 10. 7.] ¹⁵ 「其拉脚会
fi-p'ao ky'i tang-c'ih nying-kô hyüih gyi-lah tseo-go lu tsih-yiu kw'eng-kw'u wæn-næn t'a-bing-go lu
飞跑去打出人家血。¹⁶ 其拉走个路只有困苦患难。¹⁷ 太平个路
ih-ngæn feh sih-teh Gyi-lah ngæn-min-zin m-neh p'ô-gyü Jing-ming go sing
一眼弗识得。」[Y. 59. 7, 8.] ¹⁸ 「其拉眼面前眈得怕惧神明个心。」
[S. 36. 1.] ¹⁹ 难间阿拉晓得律法所讲个都是讲拨律法名下个主顾
t'ing hao seh-djü wæn-pah nying-go cü-pô s-teh 'en shü-kæn-zông læ Jing-ming-go min-zin tu voh-ze
听，好塞住凡百人个嘴巴，使得咸世间上来神明个面前都服罪。²⁰
Ing-we læ Gyi-go min-zin m-nying we-leh lih-fah-go 'ang-we hao sôn tsing-dzih lih-fah tsih we peh nying hyiao-teh
因为来其个面前眈人为了律法个行为好算正直。律法只会拨人晓得
ze
罪。

[1] 'Ôh wô, kao-hyüing. 或话，教训。（原注）

21 NÆN-KÆN feh yüong lih-fah Jing-ming-go kong-yi z yi-kying piao-c'ih-læ-de yia z lih-fah
难间，弗用律法，神明个公义是已经表出来了，也是律法
teng sin-cü-nying-go shü sô te-tsing-go ziu-z Jing-ming-go kong-yi we-leh siang-sing Yiæ-su Kyi-toh ka
等先知人个书所对证个。²² 就是神明个公义，为了相信耶稣基督介
læ hao s-peh hao kwe peh wæn-pah siang-sing-go cü-kwu m-kao soh-go feng-pih ing-we tu
来，好赐拨，好归拨，凡百相信个主顾，眈告啥个分别。²³ 因为都
yiu ze tu feh neng-keo teh-djôh Jing-ming-go yüong-wô z k'ao-djôh Gyi eng-we we-leh Kyi-toh Yiæ-su
有罪，都弗能够得着神明个荣华；²⁴ 是靠着其恩惠，为了基督耶稣

joh-ze bah-bah sôn tsing-dzih Gyi z Jing-ming sô shih-lih-go hao we-leh siang-sing dzæ-ü
赎罪，白白算正直。²⁵ 其是神明所设立个，好为了相信，在于
Gyi-go hyüih tso wæn-we ze go tsi-veh iao hyin-c'ih Gyi kong-yi læ ziu-z Jing-ming kw'un-shü nying
其个血，做挽回罪个祭物。要显出其公义来，就是神明宽恕人
ngæn-k'æ-ngæn-pi feh ky'i vah yi-zin væn-ko-go ze tao yin-dzæ z-shü hao hyin-c'ih Gyi kong-yi læ
眼开眼闭弗去罚以前犯过个罪。²⁶ 到现在时世好显出其公义来，
s-teh Gyi-zi hao sôn tsing-dzih yia hao sôn væn-pah siang-sing Yia-su cü-kwu z tsing-dzih
使得其自好算正直，也好算凡百相信耶稣主顾是正直。

Ka-ni kw'ô-k'eo læ 'ah-li Z djü-diao-de Yüong dza-go fông-fah djü-diao-go wa-z
²⁷ 介呢，夸口来何里？是除掉了。用咋个方法除掉个？还是
'ang-we-go fông-fah Feh-z z yüong siang-sing-go fông-fah Z-ka k'o-kyin ih-go nying sôn
行为个方法？弗是，是用相信个方法。²⁸ 是介，可见一个人算
tsing-dzih z we-leh siang-sing feh yüong lih-fah-go 'ang-we
正直，是为了相信，弗用律法个行为。

Jing-ming næn-dao tæh-tsih Yiu-t'a nying-go Jing-ming feh yia z bih-koh-nying-go Jing-ming ma Gyi yia
²⁹ 神明难道单只犹太人个神明？弗也是别国人个神明吗？其也
z bih-koh-nying-go Jing-ming Ing-we Jing-ming tsih-yiu ih-we ziu tsiu-keh-li go Gyi z dzong
是别国人个神明。³⁰ 因为神明只有一位。受周割礼个，其是从
siang-sing sôn gyi tsing-dzih feh ziu tsiu-keh-li go yia z we-leh siang-sing sôn gyi tsing-dzih
相信算其正直；弗受周割礼个，也是为了相信算其正直。

Ka-ni we-leh siang-sing ah-lah z fi-diao lih-fah ma Tön-tön feh-z fæn-cün z
³¹ 介呢，为了相信阿拉是废掉律法吗？断断弗是，反转是
dzing-dziu lih-fah
成就律法。

Lm. IV.

KA-NI ah-lah tsu-tsong Üô-pah-lah-hen tsiao nyüoh-sing z teh-djôh soh-si ah-lah dza wô ni
介呢，阿拉祖宗亚伯拉罕照肉身是得着啥西？阿拉咋话呢？

Üô-pah-lah-hen ziah-z we-leh gyi 'ang-we sôn tsing-dzih z hao kw'ô-k'eo dæn-z læ Jing-ming-go
² 亚伯拉罕若是为了其行为算正直，是好夸口。但是来神明个
min-zin m-kao hao kw'ô-k'eo Sing-shü dza wô Üô-pah-lah-hen siang-sing Jing-ming keh ziu sôn z
面前哋告好夸口。³ 圣书咋话？「亚伯拉罕相信神明，箇就算是
gyi-go kong-yi Ziah-z tsôh-kong-go cü-kwu gyi-go kong-din feh sôn eng-we
其个公义。」[Ts. 15. 6.]⁴ 若是作工个主顾，其个工钿弗算恩惠，

z-go meng-veng ziah-z feh tsôh-kong-go tsih-yiu siang-sing we sôn feh gyin-sing cû-kwu tsing-dzih keh-we
是个门份。 5 若是弗作工个， 只有相信会算弗虔心主顾正直箇位
Jing-ming gyi-go siang-sing ziu sôn z gyi kong-yi Tsing-ziang Da-bih kông-tao Jing-ming feh kwun gyi
神明， 其个相信「就算是其公义。」 6 正像大辟讲到神明弗管其
'ang-we sôn gyi tsing-dzih keh-go nying sô yiu-go foh-ky'i gyi wô Yiu gyi ko-shih sô-diao-de
行为算其正直， 箇个人所有个福气， 其话， 7 「有其过失赦掉了，
yiu gyi ze-nyih kâ-djü-de keh-sing nying tao yiu foh-ky'i Cû feh we sôn gyi yiu ze go keh-go nying
有其罪孽盖住了， 箇星人倒有福气。 8 主弗会算其有罪个， 箇个人
tao yiu foh-ky'i
倒有福气。」 [S. 32. 1, 2.]

Ka-ni keh-go foh-ky'i wa-z tæ-n-tsih yiu tsiu-keh-li go hao teh-djôh wa-z
9 介呢， 箇个福气还是单只有周割礼个好得着， 还是
m-tsiu-keh-li-go yia hao teh-djôh ing-we ah-lah dzæ-s wô Z Üô-pah-lah-hen siang-sing-go sing sôn
旣周割礼个也好得着？ 因为阿拉才始话：「是亚伯拉罕相信个心算
gyi kong-yi
其公义。」

Z dza-go sôn-fah ni wa-z yi-kying yiu tsiu-keh-li go wa-z feh-zing yiu tsiu-keh-li
10 是咋个算法呢？ 还是已经有周割礼个， 还是弗曾有周割礼
go Feh-z yiu tsiu-keh-li go z feh-zing yiu tsiu-keh-li go z-'eo Wa-yiu gyi teh-djôh
个？ 弗是有周割礼个， 是弗曾有周割礼个时候。 11 还有其得着
tsiu-keh-li-go kyî-'ao hao tso feh-zing ziu tsiu-keh-li zin-deo keh dzong siang-sing ka læ kong-yi-go ing-tsing
周割礼个记号， 好做弗曾受周割礼前头箇从相信介来公义个印证。
s-teh gyi hao tso væn-pah feh ziu tsiu-keh-li yiu siang-sing cû-kwu-go s-tsu s-teh gyi-lah yia hao sôn yiu
使得其好做凡百弗受周割礼有相信主顾个始祖， 使得其拉也好算有
kong-yi yi hao tso tsiu-keh-li-go s-tsu we-leh keh-sing fi-dæn yiu tsiu-keh-li yia z keng-leh
公义。 12 又好做周割礼个始祖， 为了箇星非但有周割礼， 也是跟勒
ah-lah tsu-tsong Üô-pah-lah-hen feh-zing yiu tsiu-keh-li sô siang-sing-go kyiah-bu ka tseo-go
阿拉祖宗亚伯拉罕弗曾有周割礼所相信个脚步介走个。

Ing-we Jing-ming ing-hyü Üô-pah-lah-hen teng gyi 'eo-dæ hao tsih-djôh t'in-'ô tso ts'æn-nyih keh-go
13 因为神明应许亚伯拉罕等其后代好接着天下做产业， 箇个
ing-hyü feh-z k'ao-djôh lih-fah z k'ao-djôh siang-sing-go kong-yi Ziah-z joh-ü lih-fah cû-kwu hao
应许弗是靠着律法， 是靠着相信个公义。 14 若是属于律法主顾好
tsih-djôh keh-go ts'æn-nyih siang-sing z lôh-k'ong-de keh-go ing-hyü yia pin-leh m-yüong-dziang ing-we
接着箇个产业， 相信是落空了， 箇个应许也变了旣用场。 15 因为
lih-fah tsih we long-c'ih ying-vah læ ziah-z m-neh lih-fah ziu m-kao soh-go ko-væn Sô-yi
律法只会弄出刑罚来， 若是旣得律法， 就旣告啥个过犯。 16 所以
keh-go ts'æn-nyih z dzong siang-sing ka læ s-teh gyi hao sôn eng-s yi s-teh keh-go ing-hyü hao
箇个产业是从相信介来， 使得其好算恩赐， 又使得箇个应许好
sôn-su peh gyi long-tsong 'eo-dæ feh tæ-n-tsih peh keh-sing joh-ü lih-fah go 'eo-dæ yia hao peh keh-sing
算数拨其拢总后代， 弗单只拨箇星属于律法个后代， 也好拨箇星

joh-ü Uô-pah-lah-hen siang-sing-go sing 'eo-dæ Gyi z ah-lah cong-nying-go s-tsu lă gyi sô
 属于亚伯拉罕相信个心后代。 其是阿拉众人个始祖，¹⁷ 来其所
 siang-sing-go Jing-ming min-zin ziang yiu sia-tih wô Ngô z shih-lih ng tso hyü-to koh-veng-go
 相信个神明面前， 像有写的， 话：「我是设立尔做许多国份个
 s-tsu keh-we Jing-ming neng-keo s-teh si-nying we weh yia neng-keo kông-tao
 始祖。」 [Ts. 17. 5.] 箇位神明能够使得死人会活， 也能够讲到
 m̃-teh-go ziang yiu-go ih-yiang Üô-pah-lah-hen m-siang-vông z-'eo z dzeng siang-vông-go sing siang-sing
 旣得个像有个一样。¹⁸ 亚伯拉罕旣想望时候是存想望个心相信，
 s-teh gyi hao tso hyü-to koh-veng-go s-tsu tsiao Sing-shü sô wô Ng-go 'eo-dæ yia we ka
 使得其好做「许多国份个始祖」照圣书所话，「尔个后代也会介
 to Gyi siang-sing-go sing m̃-teh feh kyin-kwu se-tsih k'ao-pah-shü gyi-zi-go
 多。」 [Ts. 15. 5.]¹⁹ 其相信个心旣得弗坚固， 虽即靠百岁， 其自个
 hyüih-ky'i yi-kying kw'u-sao-de Sah-lah-go t'æ-li yia kw'u-sao-de tu feh ky'i kwun gyi Jing-ming-go
 血气已经枯燥了， 撒拉个胎里也枯燥了， 都弗去管其。²⁰ 神明个
 ing-hyü gyi m̃-teh feh siang-sing m̃-teh nyi-sing gyi siang-sing-go sing kyin-kwu-de kwe yüong-wô peh
 应许其旣得弗相信， 旣得疑心， 其相信个心坚固了， 归荣华拨
 Jing-ming gyi yia toh-jih siang-sing Jing-ming sô ing-hyü-go pih-ding neng-keo tso-dzing Keh-lah
 神明。²¹ 其也笃实相信， 神明所应许个必定能够做成。²² 箇拉
 gyi-go siang-sing sôn z gyi-go kong-yi
 其个相信「算自其个公义。」

Keh-kyü sôn gyi-go kong-yi shih-wô feh tən-tsih we-leh Üô-pah-lah-hen yia z
²³ 箇句「算其个公义」说话， 弗单只为了亚伯拉罕，²⁴ 也是
 we-leh ah-lah sia-tih ah-lah siang-sing keh-we peh ah-lah Cü Yiæ-su dzong si-nying li-hyang weh-cün-læ go
 为了阿拉写的。 阿拉相信箇位拨阿拉主耶稣从死人里向活转来个
 Jing-ming cü-kwu keh-go siang-sing yia we sôn z ah-lah-go kong-yi Yiæ-su be song-diao z we-leh
 神明主顾， 箇个相信也会算是阿拉个公义。²⁵ 耶稣被送掉是为了
 ah-lah-go ze-ky'in Jing-ming peh Gyi weh-cün-læ yia z we-leh hao sôn ah-lah tsing-dzih
 阿拉个罪愆， 神明拨其活转来也是为了好算阿拉正直。

Lm. V.

KA-NI ah-lah kyi-jün dzong siang-sing ka sôn tsing-dzih k'ao-djôh ah-lah Cü Yiæ-su Kyi-toh z teng
 介呢， 阿拉既然从相信介算正直， 靠着阿拉主耶稣基督是等
 Jing-ming siang-'o-de k'ao-djôh Gyi ah-lah we-leh siang-sing yi-kying tseo-tsing ah-lah yin-dzæ sô lih-tong keh
 神明相和了。² 靠着其， 阿拉为了相信已经走进阿拉现在所立东箇
 eng-we-go di-we ping-ts'ia we-leh siang-vông Jing-ming-go yüong-wô ah-lah z kao-hying Feh tən-tsih ka
 恩惠个地位， 并且为了想望神明个荣华阿拉是高兴。³ 弗单只介，

we-leh wæn-næn z-ken yia z kao-hying ing-we hyiao-teh wæn-næn we sang-c'ih jing-næ jing-næ we sang-c'ih
为了患难事干也是高兴。因为晓得患难会生出忍耐，⁴ 忍耐会生出
jih-lin jih-lin we sang-c'ih siang-vông keh-go siang-vông yia ve peh ah-lah wông-k'ong ing-we sô
习练，习练会生出想望。⁵ 箇个想望也盼拨阿拉惶恐，因为所
s-peh ah-lah go Sing-Ling z yi-kying pô Jing-ming-go æ-sih-sing kyiao læ ah-lah sing li-hyang
赐拨阿拉个圣灵是已经把神明个爱惜心浇来阿拉心里向。

Ah-lah wa m-lih-liang z-'eo tao-leh ding-kwe-go nyih-ts Kyi-toh dæ ah-lah feh gyin-sing
⁶ 阿拉还盼力量时候，到了定规个日子，基督代阿拉弗虔心
cû-kwu si-de Dæ-teng tsing-dzih nying si z næn-teh yiu-go ziah-z eng-nying 'ôh-tsia yiu nying
主顾死了。⁷ 待等正直人死，是难得有个。若是恩人，或者有人
ken dæ gyi si næn-kæn ah-lah wa z-go ze-nying yiu Kyi-toh k'eng dæ ah-lah si keh z Jing-ming
敢代其死。⁸ 难间阿拉还是个罪人，有基督肯代阿拉死，箇是神明
ming-ming te-tsing Gyi æ-sih ah-lah go sing 'O-hwông næn-kæn k'ao-djôh Gyi hyüih yi-kying sôn tsing-dzih-go
明明对证其爱惜阿拉个心。⁹ 何况难间靠着其血已经算正直个，
Gyi ky'i feh we yü-kô kyiu ah-lah t'eh-diao tsiang-læ-go ô-wông ma Ah-lah wa z dziu-dih go z-'eo
其岂弗会愈加救阿拉脱掉将来个惶惶吗？¹⁰ 阿拉还是仇敌个时候，
kyi-jün k'ao-djôh Gyi Ng-ts-go si z teng Jing-ming siang-'o-de 'o-hwông yi-kying 'o-long-de k'ao-djôh Gyi weh
既然靠着其儿子个死是等神明相和了；何况已经和拢了，靠着其活
feh we yü-kô teh-djôh kyiu ma Wa feh tæ-n-tsih ka ping-ts'ia k'ao-djôh ah-lah Cü Yiæ-su Kyi-toh dzæ-ü
弗会愈加得着救吗？¹¹ 还弗单只介，并且靠着阿拉主耶稣基督在于
Jing-ming kao-hying k'ao-djôh Gyi ah-lah næn-kæn teh-djôh keh 'o-long-go fông-fah
神明高兴。靠着其，阿拉难间得着箇和拢个方法。

SÔ-YI tsing-ziang dzong ih-go nying yiu ze tseo-tsing shü-kæn-zông yi we-leh ze yiu si s-teh
¹² 所以正像从一个人有罪走进世间上，又为了罪有死，使得
si we ling-djôh long-tsong nying ing-we long-tsong tu yiu ze M-neh lih-fah ts-zin ze yi-kying læ
死会临着拢总人，因为^[1]拢总都有罪。¹³ 晓得律法之前罪已经来
shü-kæn-zông læ-tong-de tsih-z m-neh lih-fah ze z feh sôn tao nying-go ming-'ô Dæn-z dzong
世间上来东了，只是晓得律法，罪是弗算到人个名下。¹⁴ 但是从
Üô-tông ih-dzih tao Mo-si ziu-z keh-sing m-neh tsiao Üô-tông væn-fah-go yang-shih ka væn-ze cû-kwu yiu
亚当一直到摩西，就是箇星晓得照亚当犯法个样式介犯罪主顾，有
si tso wông kwun-djü gyi-lah Üô-tông z 'eo-læ Cü-kwu-go ing-tsing
死做王管住其拉。亚当是后来主顾个印证。

[1] Yiu-teh fæn, dzæ-ü gyi. 有得翻，在于其。（原注）

Dæn-z keh-go ko-væn feh ziang keh-go eng-s ziah we-leh ih-go nying-go ko-væn yiu hyü-to nying
¹⁵ 但是箇个过犯弗像箇个恩赐。若为了一个人个过犯有许多人
si Jing-ming-go eng-we teng keh-go sông-s we-leh Yiæ-su Kyi-toh ih-go Nying-go eng-we ky'i feh-z
死，神明个恩惠等箇个赏赐，为了耶稣基督一个人个恩惠，岂弗是
yü-kô meo-zing ling-djôh hyü-to nying ma Dzong ih-go nying væn-ze sô c'ih-læ-go yia feh ziang keh-go
愈加茂盛临着许多人吗？¹⁶ 从一个人犯罪所出来个，也弗像箇个

sông-s ing-we keh-go p'un-tôn z dzong ih-go ko-væn s-teh nying ding-ze keh-go eng-s z dzong
赏赐 。 因为箇个判断是从一个过犯使得人定罪；箇个恩赐是从
hyü-to ko-væn s-teh nying sôn tsing-dzih Tsæ-wô ziah-z ih-go nying-go ko-væn s-teh si dzong keh
许多过犯使得人算正直 。¹⁷ 再话， 若是一个个人个过犯使得死从箇
ih-go nying ka tso wông 'o-hwông keh-sing teh-djôh kah-nga do-go eng-we teng kong-yi-go eng-sông cü-kwu
一个人介做王， 何况箇星得着格外大个恩惠等公义个恩赏主顾，
k'ao-djôh Yia-su Kyi-toh ih-go Nying dzæ-ü weh-ming feh we yü-kô tso wông ma
靠着耶稣基督一个人， 在于活命弗会愈加做王吗？

18 Ka k'en-ky'i-læ tsing-ziang ih-go ko-væn we s-teh long-tsong nying ding-ze z-ka ih-go
介看起来， 正像一个过犯会使得拢总人定罪；是介一个
kong-yi yia we s-teh long-tsong nying hao sôn yiu kong-yi teh-djôh weh-ming Tsing-ziang we-leh ih-go
公义也会使得拢总人好算有公义， 得着活命。¹⁹ 正像为了一个
nying we-be lih-fah hyü-to nying z tso ze-nying z-ka we-leh ih-go Nying i-jing lih-fah hyü-to
人违背律法， 许多人是做罪人；是介为了一个人依顺律法， 许多
nying yia we tso tsing-dzih nying
人也会做正直人。

20 Lih-fah tsôh-c'ih-læ s-teh ko-væn to-ky'i-læ Dæn-z ze to-go u-sen eng-we yia
律法作出来， 使得过犯多起来。 但是罪多个乌碎， 恩惠也
kah-nga to-ky'i-læ-de z-ka tsing-ziang ze tso wông s-teh nying si eng-we k'ao-djôh ah-lah Cü
格外多起来了。²¹ 是介， 正像罪做王使得人死， 恩惠靠着阿拉主
Yia-su Kyi-toh we-leh kong-yi yia z tso wông s-teh nying teh-djôh üong-yün weh-ming
耶稣基督， 为了公义， 也是做王使得人得着永远活命。

Lm. VI.

KA-NI ah-lah dza wô Hao dzing-gyiu væn-ze s-teh eng-we we to-ky'i-læ ma
介呢阿拉咋话？ 好仍旧犯罪， 使得恩惠会多起来吗？

2 Tön-tön feh-k'o Ah-lah kyi-jün ü ze si-de læ ze-nyih li-hyang dza neng-keo dzing-gyiu weh-tong
断断弗可。 阿拉既然于罪死了， 来罪孽里向咋能够仍旧活东
ni Ng-lah ky'i feh hyiao-teh væn-pah ziu Kyi-toh Yia-su-go si-li z ziu Gyi si-go si-li
呢？³ 尔拉岂弗晓得， 凡百受基督耶稣个洗礼， 是受其死个洗礼？⁴
Ka-ni ah-lah ziu keh si-go si-li z teng Gyi dô-kô tsông-hao hao s-teh ah-lah we djong-sin weh-tong
介呢， 阿拉受箇死个洗礼是等其大家葬好， 好使得阿拉会重先活东
tso-nying tsing-ziang Kyi-toh k'ao-djôh T'in-Vu-go yüong-wô dzong si-nying li-hyang weh-cün-læ ka Ah-lah
做人， 正像基督靠着天父个荣华从死人里向活转来介。⁵ 阿拉
ziah-z læ Gyi si-go yang-shih teng Gyi dô-kô 'eh-long læ Gyi weh-cün-læ-go yang-shih yia we dô-kô
若是来其死个样式等其大家合拢， 来其活转来个样式也会大家

'eh-long Ing-we hyiao-teh ah-lah-go gyiu-nying z teng Gyi dô-kô ting-sah læ jih-z-kô-zông iao djü-mih
合拢。⁶ 因为晓得阿拉个旧人是等其大家钉煞来十字架上，要除灭
keh ze-ôh-go kyi-sing s-teh ah-lah feh we tsæ tso ze-go nu-boh Ing-we si-go cü-kwu z dzong
箇罪恶个肌身，使得阿拉弗会再做罪个奴仆。⁷ 因为死个主顾是从
ze li-hyang t'eh-c'ih-de
罪里向脱出了^[1]。

[1] Peng-veng, t'eh-c'ih ze sön tsing-dzih. 本文，脱出罪算正直。（原注）

Næn-kæn ziah-z teng Kyi-toh dô-kô si ah-lah siang-sing yia we teng Gyi dô-kô weh ing-we
⁸ 难间若是等基督大家死，阿拉相信也会等其大家活。⁹ 因为
ah-lah hyiao-teh Kyi-toh dzong si-nying li-hyang weh-cün-læ feh we tsæ si si z feh we tsæ kwun-djü Gyi
阿拉晓得基督从死人里向活转来，弗会再死，死是弗会再管住其。
Gyi si z ü ze si tsih-yiu ih-tsao Gyi weh z ü Jing-ming üong-yün weh-tong
¹⁰ 其死，是于罪死，只有一遭。其活，是于神明永远活东。¹¹
Z-ka-go ng-lah kæ zi sön zi ü ze z si-nying dzæ-ü ah-lah Cü Kyi-toh Yia-su kæ zi sön zi
是介个，尔拉该自算自于罪是死人，在于阿拉主基督耶稣该自算自
ü Jing-ming z weh-nying
于神明是活人。

Keh-lah læ ng-lah we si go kyi-sing li-hyang m-nao peh ze tso wông ky'i i-jing gyi
¹² 箇拉来尔拉会死个肌身里向旣得好拨罪做王，去依顺其，
tso-dzing kyi-sing-go s-yüôh yia m-nao pô ng-lah-go pah-t'i tông fi-li-go kô-sang kwe peh
做成肌身个私欲，¹³ 也旣得好把尔拉个百体当非礼个家生^[1]归拨
ze tsong iao pô zi ziang si-nying li-hyang weh-cün-læ-go kwe peh Jing-ming ping-ts'ia pô zi-go
罪。总要把自——像死人里向活转来个——归拨神明。并且把自个
pah-t'i tông tsing-dzih-go kô-sang voh-z Jing-ming Ze feh we kwun-djü ng-lah ing-we ng-lah feh-z
百体当正直个家生，服侍神明。¹⁴ 罪弗会管住尔拉，因为尔拉弗是
joh-ü lih-fah-go ming-ô z joh-ü eng-we-go ming-ô
属于律法个名下，是属于恩惠个名下。

[1] 'Ôh wô, kyüing-ky'i. 或话，君器。（原注）

Ka-ni kyi-jün feh joh-ü lih-fah-go ming-ô z joh-ü eng-we-go ming-ô ah-lah hao
¹⁵ 介呢，既然弗属于律法个名下，是属于恩惠个名下，阿拉好
ky'i væn-ze feh
去犯罪弗？

Tôn-tôn feh-k'ô Ky'i feh hyiao-teh ng-lah pô zi kwe peh jü tso nu-boh ky'i i-jing gyi
断断弗可。¹⁶ 岂弗晓得，尔拉把自归拨谁做奴仆去依顺其，
ng-lah z sô i-jing cü-kwu-go nu-boh 'ôh-tsia tso ze-go nu-boh kwe-ü si 'ôh-tsia tso i-jing-go
尔拉是所依顺主顾个奴仆。或者做罪个奴仆归于死，或者做依顺个
nu-boh kwe-ü kong-yi To-zia Jing-ming ng-lah zin-deo se-tsih tso ze-go nu-boh næn-kæn z
奴仆归于公义？¹⁷ 多谢神明，尔拉前头虽即做罪个奴仆，难间是

dzong sing-li i-jing sô djün-zui ng-lah keh dao-li-go kwe-mo 18 kyi-jün dzong ze-go siu-ô
 从心里依顺所传授尔拉箇道理个规模^[1]。 18 既然从罪个手下
 sih-fông-de zui tso kong-yi-go nu-boh Ngô we-leh ng-lah nyüoh-sing-go no-ziah tsiao shü-dzing ka
 释放了，就做公义个奴仆。¹⁹ 我，为了尔拉肉身个懦弱，照世情介
 kông tsing-ziang zin-deo ng-lah z pô zi-go pah-t'i kwe peh we-u teng fi-li tso nu-boh ky'i tso
 讲。正像前头尔拉是把自个百体归拨秽污等非礼做奴仆，去做
 fi-li-go z-ken yin-dzæ yia kæ pô zi-go pah-t'i kwe peh kong-yi tso nu-boh ky'i tso sing-jün-go
 非礼个事干；现在也该把自个百体归拨公义做奴仆，去做圣善个
 z-ken Ing-we ng-lah tso ze-go nu-boh z-'eo z feh tso kong-yi-go nu-boh Ng-lah
 事干。²⁰ 因为尔拉做罪个奴仆时候，是弗做公义个奴仆^[2]。²¹ 尔拉
 ka z-'eo læ-kæn tso yin-dzæ sô wông-k'ong-go z-ken yiu soh-go dao-dzing ni keh-sing z-ken-go kwe-keng
 介时候来间做现在所惶恐个事干，有啥个陶成呢？箇星事干个归根
 z si Dæn-z næn-kæn ng-lah kyi-jün z dzong ze-go siu-ô sih-fông tso Jing-ming-go nu-boh
 是死。²² 但是难间尔拉既然是从罪个手下释放，做神明个奴仆，
 sing-jün-go z-ken z ng-lah-go dao-dzing gyi-go kwe-keng z üong-yün weh-ming Ing-we ze-go
 圣善个事干是尔拉个陶成，其个归根是永远活命。²³ 因为罪个
 kong-din z si Jing-ming-go eng-s dzæ-ü ah-lah Cü Kyi-toh Yia-su z üong-yün weh-ming
 工钿是死，神明个恩赐，在于阿拉主基督耶稣，是永远活命。

[1] Tsiao Peng-veng, dao-li z tông su-ts, i-jing dao-li cü-kwu ziang yang-ko-liao-
 go dong-shü tao læ su-ts li-hyang cü-c'ih-go ka. 照本文，道理是当塑子，依顺道理
 主顾像炆过了个铜水倒来塑子里向铸出个介。（原注）

[2] 'Ôh wô, ih-ngæn m-neh kong-yi. 或话，一眼晓得公义。（原注）

Lm. VII.

Hyüong-di ngô z teng hyiao-teh lih-fah go cü-kwu kông-go ng-lah ky'i feh hyiao-teh ih-go
 兄弟，（我是等晓得律法个主顾讲个，）尔拉岂弗晓得一个
 nying wa weh-tong z-'eo z voh lih-fah kæ-kwun Tsiao lih-fah nen-nyüing wa weh-tong lao-nyüing z teng
 人还活东时候是服律法该管？² 照律法，男 娘还活东，老 娘是等
 gyi kyih-long-liao-go nen-nyüing ziah si-de gyi ziu t'eh-c'ih nen-nyüing-go lih-fah Ka-ni nen-nyüing
 其结拢了个；男 娘若死了，其就脱出男 娘个律法。³ 介呢，男 娘
 wa weh-tong ziah kô peh bih-nying ziu iao sön kæn-vu nen-nyüing ziah si-de gyi z t'eh-c'ih keh-go
 还活东，若嫁拨别人，就要算奸妇；男 娘若死了，其是脱出箇个

lih-fah ziu-z kô peh bih-nying yia feh sôn kæn-vu Sô-yi ngô hyüong-di Kyi-toh-go kyî-sing
律法，就是嫁拨别人，也弗算奸妇。⁴ 所以，我兄弟，基督个肌身
z s-teh ng-lah ü lih-fah si hao kô peh bih-nying ziu-z keh-we dzong si-nying li-hyang weh-cün-læ-go
是使得尔拉于律法死，好嫁拨别人，就是箇位从死人里向活转来个
Cü-kwu s-teh ah-lah hao kyih ko-ts kwe yüong-wô peh Jing-ming Ah-lah wa læ nyüoh-sing-li z'-eo
主顾，使得阿拉好结果子归荣华拨神明。⁵ 阿拉还来肉身里时候，
keh-sing k'ao-djôh lih-fah ka fah-c'ih-læ ze-ôh-go s-yüôh z 'ang-dong læ ah-lah pah-t'i li-hyang ky'i kyih
箇星靠着律法介发出来罪恶个私欲是行动来阿拉百体里向，去结
ko-ts kwe-ü si Dæn-z yin-dzæ ah-lah kyî-jün z si-de yi-zin sô voh-go lih-fah z
果子归于死。⁶ 但是现在阿拉既然是死了^[1]，以前所服个律法是
t'eh-c'ih-de z-ka ah-lah feh yüong veng-z-go gyiu fah-ts z yüong ling-ky'i-go sing fah-ts voh-z
脱出了。是介，阿拉弗用文字个旧法子，是用灵气个新法子服侍
Jing-ming
神明。

[1] Yiu-teh wô, ah-lah z t'eh-c'ih lih-fah, feh voh gyi kæ-kwun; ing-we, kông-
tao sô kwun-djü ah-lah, z yi-kying si-de. 有得话，阿拉是脱出律法，弗服该管；因
为——讲到所管住阿拉——是已经死了。（原注）

⁷ KA-NI ah-lah dza wô Lih-fah z-go ze-ôh ma
介呢，阿拉咋话？律法是个罪恶吗？

Tôn-tôn feh-z Dæn-z m-teh lih-fah ngô z feh hyiao-teh ze ziah lih-fah feh wô
断断弗是。但是晓得律法，我是弗晓得罪。若律法弗话，
Feh-k'o sang t'en-sing ngô z feh hyiao-teh t'en-sing Tsih-z ze ts'ing-ts'-kyi-we pô keh-diao lih-fah
「弗可生贪心。」我是弗晓得贪心。⁸ 只是罪趁此机会把箇条律法
læ ngô sing-li sang-c'ih pah-yiang t'en-sing læ ing-we m-neh lih-fah ze z si-go Zin-deo
来我心里生出百样贪心来。因为晓得律法，罪是死个。⁹ 前头，
m-neh lih-fah ngô z weh-go keh-diao lih-fah ih læ ze weh-de ngô ziu si-de wa-yiu
晓得律法，我是活个。箇条律法一来，罪活了，我就死了。¹⁰ 还有
iao s-teh nying weh go keh-diao lih-fah ngô ziu teh-cü z long-c'ih si læ Ing-we ze ts'ing-ts'-kyi-we
要使得人活个箇条律法，我就得知是弄出死来。¹¹ 因为罪趁此机会
pô keh-diao lih-fah læ mi-'ôh ngô yi pô gyi long-sah ngô Z-ka lih-fah z sing-jün keh
把箇条律法来迷惑我，又把其弄煞我。¹² 是介，律法是圣善。箇
ih-diao yia z sing-jün yi kong-dao yi hao
一条也是圣善，又公道，又好。

¹³ Ka-ni kyî-jün z hao-go soh yiu s-teh ngô si ma Bing m-neh z ze peh ngô
介呢，既然是好个，啥有使得我死吗？并晓得。是罪拨我
si s-teh ze pô keh hao-hao lih-fah long ngô si we ming-ming hyin-c'ih-læ z-go ze yi s-teh
死，使得罪，把箇好好律法弄我死，会明明显出来是个罪，又使得

ze we-leh keh-diao lih-fah we ôh tao gyih-deo Ah-lah hyiao-teh lih-fah z ling-leh-kying-go ngô z
 罪为了箇条律法会恶到极头。 14 阿拉晓得律法是灵勒紧个。 我是
 joh-ü nyüoh-sing yi-kying ma peh ze tso nu-boh Ing-we ngô tso-go z-ken ngô z feh hyiao-teh
 属于肉身，已经卖拨罪做奴仆。 15 因为我做个事干我是弗晓得[1]。
 ngô sô iao tso go ngô feh ky'i tso ngô sô k'eh-ts'eng-go fæn-cün ky'i tso Ngô sô feh iao tso go
 我所要做个，我弗去做；我所刻忖个，反转去做。 16 我所弗要做个
 z-ken ziah-z ky'i tso keh z ngô te-tsing lih-fah z hao-go Ka k'en-ky'i-læ keh-sing z-ken
 事干若是去做， 箇是我对证律法是好个。 17 介看起来， 箇星事干
 feh-z ngô læ-tih tso z deng læ ngô li-hyang keh-go ze læ-tih tso
 弗是我来的做， 是庵来我里向箇个罪来的做。

[1] 'Ôh wô, cong-i; k'en S. 1. 6. 或话，中意；看 S. 1. 6. (原注)

Ngô hyiao-teh læ ngô li-hyang ziu-z læ ngô nyüoh-sing li-hyang m-kao soh-go hao deng-tih iao
 18 我晓得来我里向，就是来我肉身里向，旤告啥个好庵的。要
 tso hao go sing ngô z yiu-go tsih-z dza tso-c'ih keh-go hao læ ngô tang-sön-feh-c'ih Ngô sô iao
 做好个心我是有个。只是咋做出箇个好来，我打算弗出。 19 我所要
 tso go hao z-ken ngô feh ky'i tso ngô sô feh iao tso go wã z-ken ngô fæn-cün ky'i tso Ngô
 做个好事干，我弗去做；我所弗要做个坏事干，我反转去做。 20 我
 sô feh iao tso go z-ken ziah-z læ-tih tso keh feh-z ngô-zi læ-tih tso z deng læ ngô li-hyang
 所弗要做个事干若是来的做， 箇弗是我自来的做， 是庵来我里向
 keh-go ze læ-tih tso
 箇个罪来的做。

Ka-ni ngô teh-cü yiu ih-go lih-fah læ-tih ziu-z ng iao tso hao z-'eo wã ziu
 21 介呢，我得知有一个律法来的。就是，尔要做好时候，坏就
 teng ngô dô-kô læ-tong Tsiao ngô li-deo-go ling-sing ngô z cong-i Jing-ming-go lih-fah tsih-z
 等我大家来东。照我里头个灵性，我是中意神明个律法。 23 只是
 k'en-kyin læ ngô pah-t'i li-hyang yiu bih-go lih-fah teng ngô ling-sing-go lih-fah dô-kô tsang-teo ngang-k'ô ngô
 看见来我百体里向有别个律法，等我灵性个律法大家争斗，硬柯我
 i-dzong pah-t'i li-hyang keh ze-go lih-fah
 依从百体里向箇罪个律法。

Ngô tso-nying dza kw'u jü neng-keo kyiü ngô t'eh-diao keh s-teh ngô si go kyi-sing Ngô
 24 我做人咋苦！谁能够救我脱掉箇使得我死个肌身[1]？ 25 我
 ken-zia Jing-ming k'ao-djôh ah-lah Cü Yiæ-su Kyi-toh hao t'eh-diao
 感谢神明，靠着阿拉主耶稣基督好脱掉。

[1] 'Ôh wô, iao si go kyi-sing. 或话，要死个肌身。(原注)

Ka k'en-ky'i-læ ngô-zi kông-tao ling-sing z voh Jing-ming-go lih-fah kông-tao nyüoh-sing z
 介看起来，我自，讲到灵性，是服神明个律法；讲到肉身，是
 voh ze-go lih-fah
 服罪个律法。

Lm. VIII.

SÔ-YI næn-kaen keh-sing dzæ-ü Kyi-toh Yiæ-su feh tsiao nyüoh-sing z tsiao Sing-Ling ka tso-go
所以难间箇星在于基督耶稣弗照肉身，是照圣灵介做个
cü-kwu tu z 'ao-vu ding-ze go Ing-we keh weh-ming-go Ling Gyi-go lih-fah dzæ-ü Kyi-toh
主顾，都是毫无定罪个。² 因为箇活命个灵，其个律法在于基督
Yiæ-su z yi-kying sih-fông ngô hao t'eh-c'ih keh ze-ôh teng si-go lih-fah Lih-fah sô feh neng-keo tso
耶稣是已经释放我好脱出箇罪恶等死个律法。³ 律法所弗能够做，
ing-we nyüoh-sing s-teh lih-fah m-lih-liang Jing-ming yi-kying tso-ko-de Gyi ts'a Gyi-zi-go
(因为肉身使得律法无力量，) 神明已经做过了。其差其自个
Ng-ts dzing-leh yiu-ze-go nyüoh-sing-go siang-mao yi tso joh-ze-go tsi-veh z-ka læ nyüoh-sing li-hyang
儿子成了有罪个肉身个相貌，又做赎罪个祭物，是介来肉身里向
p'un-tön ze s-teh lih-fah-go kong-yi hao tso-dzing læ ah-lah feh tsiao nyüoh-sing z tsiao Sing-Ling ka
判断罪。⁴ 使得律法个公义好做成来阿拉，弗照肉身，是照圣灵介
tso cü-kwu-go li-hyang
做主顾个里向。

Keh-sing joh-ü nyüoh-sing go z liu-sing nyüoh-sing-go z-ken keh-sing joh-ü Sing-Ling go z liu-sing
⁵ 箇星属于肉身个是留心肉身个事干，箇星属于圣灵个是留心
Sing-Ling-go z-ken Liu-sing nyüoh-sing go sing z si liu-sing Sing-Ling go sing z weh-ming teng en-tæn
圣灵个事干。⁶ 留心肉身个心是死，留心圣灵个心是活命等安耽。
Ing-we liu-sing nyüoh-sing go sing z ün-'eng Jing-ming z feh voh Jing-ming-go lih-fah ping-ts'ia feh neng-keo
⁷ 因为留心肉身个心是怨恨神明，是弗服神明个律法，并且弗能够
voh gyi keh-sing dzæ-ü nyüoh-sing go cü-kwu yia feh neng-keo peh Jing-ming hwun-hyi
服其。⁸ 箇星在于肉身个主顾也弗能够拨神明欢喜。

Dæn-z ng-lah feh-z dzæ-ü nyüoh-sing z dzæ-ü Sing-Ling jü-ko Jing-ming-go Ling z deng læ
⁹ 但是尔拉弗是在于肉身，是在于圣灵，如果神明个灵是庵来
ng-lah li-hyang Ziah m-teh Kyi-toh-go Ling ziu feh-z Kyi-toh-go nying Kyi-toh ziah-z læ ng-lah
尔拉里向。若晓得基督个灵，就弗是基督个人。¹⁰ 基督若是来尔拉
li-hyang kyi-sing we-leh ze z si-go ling-sing we-leh kong-yi z-go weh-ming S-teh Yiæ-su
里向，肌身为了罪是死个，灵性为了公义是个活命。¹¹ 使得耶稣
dzong si-nying li-hyang weh-cün-læ go Jing-ming Gyi-go Ling ziah deng læ ng-lah li-hyang s-teh Kyi-toh dzong
从死人里向活转来个神明，其个灵若庵来尔拉里向，使得基督从
si-nying li-hyang weh-cün-læ keh-we Jing-ming we yüong ng-lah li-hyang deng-tih Gyi-zi-go Ling s-teh ng-lah iao si
死人里向活转来箇位神明会用尔拉里向庵的其自个灵使得尔拉要死
go kyi-sing yia we weh
个肌身也会活^[1]。

[1] 'Ôh wô, we-leh ng-lah li-hyang deng-tih Gyi-zi-go Ling, we s-teh ng-lah iao

si go kyi-sing yia hao weh. 或话，为了尔拉里向庵的其自个灵，会使得尔拉要死个
肌身也好活。（原注）

12 KA k'en-ky'i-læ hyüong-di ah-lah-go meng-veng feh-z i nyüoh-sing tsiao nyüoh-sing ka
介看起来，兄弟，阿拉个门份弗是依肉身，照肉身介
tso-nying Ng-lah ziah tsiao nyüoh-sing ka tso-nying tsiang-læ we si ziah-z k'ao-djôh Sing-Ling s-teh
做人。13 尔拉若照肉身介做人，将来会死。若是靠着圣灵使得
kyi-sing-go s-yüöh si ng-lah we weh Ing-we væn-pah be Jing-ming-go Ling sô ying-dao cü-kwu keh
肌身个私欲死，尔拉会活。14 因为凡百被神明个灵所引导主顾，箇
ziu-z Jing-ming-go ng-ts Ng-lah feh-z tsih-ziu nu-boh-go ling tsæ ky'i p'ô-gyü z tsih-ziu
就是神明个儿子。15 尔拉弗是接受奴仆个灵再去怕惧，是接受
ling-ts-go Ling dzæ-ü Gyi ah-lah eo-ky'i-læ Ah-pô Ah-tia Sing-Ling Zi tso te-tsing
领子个灵，在于其阿拉讴起来，「阿爸，阿爹。」16 圣灵自做对证
peh ah-lah-go ling hyiao-teh ah-lah z Jing-ming-go ng-ts Kyi-jün tso-leh ng-ts yia z
拨阿拉个灵晓得阿拉是神明个儿子。17 既然做了儿子，也是
tsih-dæ-go z Jing-ming-go tsih-dæ ng-ts teng Kyi-toh dô-kô tsih-dæ-go ziah-z næn-kæn teng Gyi dong
接代个。是神明个接代儿子，等基督大家接代个。若是难间等其同
ziu kw'u-næn s-teh ah-lah tsiang-læ yia hao teng Gyi dong hyiang yüong-wô
受苦难，使得阿拉将来也好等其同享荣华。

Ngô ts'eng-ts'eng kying-si-go kw'u-næn pi-feh-teh tsiang-læ ah-lah sing-zông iao hyin-c'ih-læ go yüong-wô
18 我忖忖今世个苦难比弗得将来阿拉身上要显出来个荣华。

10 Zao-c'ih-læ-go tong-si tu z næ-sing teng-dæ hyüih-sing siang-vông Jing-ming-go ng-nô hyin-c'ih-læ
造出来个东西都是耐心等待，血心想望神明个儿因显出来。20
Zao-c'ih-læ-go tong-si z kwe-voh hyü-hwô feh-z dzing-nyün-go z we-leh keh-we s-teh gyi kwe-voh go
造出来个东西是归服虚花。弗是情愿个，是为了箇位使得其归服个
Cü-kwu wa-yiu ih-go siang-vông dzeng-tih ing-we zao-c'ih-læ-go tong-si yia we teh-djôh sih-fông t'eh-c'ih
主顾，还有一个想望存的。21 因为造出来个东西也会得着释放脱出
keh iao wæ-diao go næn-deo ky'i teh-djôh Jing-ming ng-nô-go yüong-wô keh sih-fông-go hao-c'ü Ah-lah
箇要坏掉个难头，去得着神明儿因个荣华箇释放个好处。22 阿拉
hyiao-teh væn-pah zao-c'ih-læ-go tong-si tu z dô-kô 'æ-sing-t'æn-ky'i dô-kô ky'üoh seng-ts'æn-go
晓得凡百造出来个东西^[1]都是大家嗜声叹气，大家吃生产个
kw'u-deo ih-dzih tao næn-kæn Feh tæh-tsih ka ziu-z ah-lah zi se-tsih teh-djôh Sing-Ling tso
苦头，一直到难间。23 弗单只介，就是阿拉自，虽即得着圣灵做
zông-sing ko-ts go ah-lah zi yia sing-li 'æ-sing-t'æn-ky'i læ-tih teng-dæ ling-ts-go hao-c'ü ziu-z
尝新果子个，阿拉自也心里嗜声叹气，来的等待领子个好处，就是
ah-lah kyi-sing c'ü-joh-go z-ken Ing-we ah-lah z k'ao-djôh siang-vông teh-djôh kyiü ziah-z ngæn-kyin-go
阿拉肌身取赎个事干。24 因为阿拉是靠着想望得着救。若是眼见个

siang-vông feh sôn siang-vông nying sô k'en-kyin-go wa-yiu soh-go siang-vông ni Ah-lah ziah-z
想望，弗算想望。人所看见个，还有啥个想望呢？²⁵ 阿拉若是
siang-vông sô m-neh k'en-kyin-go ziu we næ-sing teng-dæ gyi
想望所晓得看见个，就会耐心等待其。

[1] 'Ôh wô, væn-veh. 或话，万物。（原注）

Ping-ts'ia Sing-Ling yia z pông-dzu ah-lah-go nyün-ziah kæ gyiu soh-si kæ dza gyiu-fah ah-lah
²⁶ 并且圣灵也是帮助阿拉个软弱。该求啥西，该咋求法，阿拉
z feh hyiao-teh z Sing-Ling Zi we pô kông-feh-c'ih-go t'æn-sih t'i ah-lah gyiu Tsih-yiu dzô-ts'ah nying-go
是弗晓得。是圣灵自会把讲弗出个叹息替阿拉求。²⁷ 只有查察人个
sing keh-we Jing-ming Gyi z hyiao-teh Sing-Ling-go i-s ing-we Sing-Ling z tsiao Jing-ming-go ts-i t'i
心箇位神明，其是晓得圣灵个意思，因为圣灵是照神明个旨意替
sing-du læ-tih gyiu
圣徒来的求。

Ping-ts'ia ah-lah hyiao-teh væn-pah z-ken tu z kwe-long kô ih-c'ü peh æ-kying Jing-ming cü-kwu
²⁸ 并且阿拉晓得凡百事干都是归拢加益处拨爱敬神明主顾，
ziu-z tsiao Gyi ts-i sô dziao-læ-go Ing-we Gyi sô yü-sin hyiao-teh-go yia yü-sin ding-kwe peh
就是照其旨意所召来个。²⁹ 因为其所预先晓得个，也预先定规拨
gyi-lah hao teng Gyi Ng-ts-go ying-ziang ih-yiang siang-mao s-teh Gyi læ hyü-to hyüong-di li-hyang hao tso
其拉好等其儿子个形象一样相貌，使得其来许多兄弟里向好做
Tsiang-ts Gyi sô yü-sin ding-kwe-go yia dziao gyi læ sô dziao-læ-go yia sôn gyi tsing-dzih sô
长子。³⁰ 其所预先定规个，也召其来。所召来个，也算其正直。所
sôn tsing-dzih go yia s-peh gyi yüong-wô
算正直个，也赐拨其荣华。

Ka-ni kông-tao keh-sing z-ken ah-lah dza wô Yiu Jing-ming pao-yiu ah-lah jü we tso
³¹ 介呢，讲到箇星事干，阿拉咋话？有神明保佑阿拉，谁会做
ah-lah-go te-deo Jing-ming kyi-jün m-neh feh-sô-teh Gyi-zi-go Ng-ts z dæ ah-lah cong-nying
阿拉个对头？³² 神明既然晓得弗舍得其自个儿子，是代阿拉众人
song-diao ky'i feh we pô væn-pah hao-c'ü lin Gyi dô-kô s-peh ah-lah Jing-ming sô t'iao-shün-go jü
送掉，岂弗会把凡百好处连其大家赐拨阿拉？³³ 神明所挑选个，谁
hao kao gyi zông Z Jing-ming sôn gyi tsing-dzih Jü hao ding gyi ze Kyi-toh yi-kying si-de
好告其状？是神明算其正直。³⁴ 谁好定其罪？基督已经死了，
hwông-ts'ia weh-cün-læ-de Gyi z læ Jing-ming-go jing-siu-pin yi z t'i ah-lah læ-tih gyiu Jü we
况且活转来了，其是来神明个顺手边，又是替阿拉来的求。³⁵ 谁会
s-teh ah-lah teng Kyi-toh-go æ-sih-sing kah-k'æ ma wa-z wæn-næn kw'eng-kw'u pih-æ
使得阿拉等基督个爱惜心隔开吗？还是患难、困苦、逼害、
kyi-hwông c'ih-poh ngwe-hyin tao-ts'iang ma Ziang yiu sia-tih wô We-leh Ng
饥荒、出膊、危险、刀枪吗？³⁶ （像有写的，话：「为了尔，
ah-lah djün-nyih be long-sah sôn ziang iao sah go yang ka Fæn-cün læ
阿拉全日被弄煞，算像要杀个羊介。」[S. 44. 22.]）³⁷ 反转，来

keh-sing væn-pah z-ken cong-nyiang k'ao-djôh keh-we æ-sih ah-lah go Cü-kwu ah-lah long-do teh-sing
箇星凡百事干中 央，靠着箇位爱惜阿拉个主顾，阿拉弄大得胜。³⁸
Ngô z k'ao-jih siang-sing feh-leng si weh feh-leng t'in-s kyüing-wông kwun-tsiang feh-leng yin-dzæ
我是靠实相信，弗论死、活，弗论天使、君王、官长，弗论现在
z-ken tsiang-læ z-ken 'ôh-tsia kao 'ôh-tsia ti 'ôh-tsia bih-yiang zao-c'ih-læ-go tong-si tu
事干，将来事干，³⁹ 或者高，或者低，或者别样造出来个东西，都
feh neng-keo s-teh ah-lah teng Jing-ming-go æ-sih-sing kah-k'æ keh-go æ-sih-sing z dzæ-ü ah-lah Cü
弗能够使得阿拉等神明个爱惜心隔开。箇个爱惜心是在于阿拉主
Kyi-toh Yiaë-su ka hyin-c'ih-læ-go
基督耶稣介显出来个。

Lm. IX.

NGÔ dzæ-ü Kyi-toh kông tsing-wô feh kông-kô-wô ngô-go liang-sing dzæ-ü Sing-Ling yia z teng ngô
我在于基督讲真话，弗讲假话，我个良心在于圣灵也是等我
tso te-tsing ngô yiu do-do iu-meng sing-li z-k'eh næn-ko We-leh ngô hyüong-di tsiao nyüoh-sing
做对证，² 我有大大忧闷，心里时刻难过。³ 为了我兄弟，照肉身
k'en-læ z ngô ts'ing-dzoh-go ziu-z teng Kyi-toh djih-k'æ ngô yia dzing-nyün-go Gyi-lah z Yi-seh-lih
看来是我亲族个，就是等基督绝开^[1]我也情愿个。⁴ 其拉是以色列
nying ling-ts-go hao-c'ü teng kwông-ming-go yüong-wô keh-sing shih-lih-go iah teng sô s-lôh-go
人。领子个好处，等光明个荣华，箇星设立个约^[2]，等所赐落个
lih-fah voh-z Jing-ming go li-tsih teng keh-sing ing-hyü tu z gyi-lah-go keh-sing tsu-tsang z
律法，服侍神明个礼节，等箇星应许，都是其拉个。⁵ 箇星祖宗是
gyi-lah-go Kyi-toh tsiao nyüoh-sing k'en-læ yia z c'ih-ü gyi-lah go Gyi z væn-veh-ts-zông üong-yün kæ
其拉个，基督照肉身看来也是出于其拉个。其是万物之上永远该
tsæn-me go Jing-ming Üô-meng
赞美个神明。亚们。

[1] 'Ôh wô, be tsiu-mô-go, teng Kyi-toh djih-k'æ. 或话，被咒骂个，等基督绝
开。（原注）

[2] 'Ôh wô, yi-coh. 或话，遗嘱。（原注）

Ngô bing feh-z wô Jing-ming-go shih-wô feh sön-su Ing-we c'ih-ü Yi-seh-lih cü-kwu vi-pih tu
⁶ 我并非是话神明个说话弗算数。因为出于以色列主顾未必都
z Yi-seh-lih nying yia vi-pih we-leh tso Üô-pah-lah-hen-go 'eo-dæ tu z-go ng-nô z
是以色列人。⁷ 也未必，为了做亚伯拉罕个后代，都是个儿囡。是

wô Dzong Yi-sah ka læ-go hao sôn ng-go 'eo-dæ Keh ziu-z wô
 话，「从以撒介来个好算尔个后代。」[Ts. 21. 12.]⁸ 箇就是话，
 Feh-z keh-sing nyüoh-sing-go ng-nô tso Jing-ming-go ng-nô z ing-hyü-go ng-nô hao sôn 'eo-dæ
 弗是箇星肉身个儿因做神明个儿因。是应许个儿因好算后代。⁹
 Ing-we sô wô Tao keh-go z-'eo Ngô læ-gyi Sah-lah pih-ding yiu ng-ts
 因为所话，「到箇个时候我来其，撒拉必定有儿子，」[Ts. 18. 1,
 keh-go shih-wô z-go ing-hyü Fi-dæn z-ka wa-yiu Li-pah-kyüô dzong ih-go nying ziu-z
 14.] 箇个说话是个应许。¹⁰ 非但是介。还有利百加从一个人，就是
 ah-lah tsu-tsong Yi-sah yiu sing-yüing gyi liang na-hwun feh-zing sang-c'ih hao-tæ wa feh-zing
 阿拉祖宗以撒，有身孕。¹¹ 其两奶花弗曾生出，好歹还弗曾
 tso-c'ih-læ s-teh Jing-ming tsiao Gyi kæn-shün-go ts-i sô ding-kwe-go hao sôn-su feh-z c'ih-ü
 做出来，（使得神明照其拣选个旨意所定规个好算数。弗是出于
 nying-go 'ang-we z c'ih-ü dziao gyi læ Cü-kwu-go cü-i CÜ teng Li-pah-kyüô wô Do-go
 人个行为，是出于召其来主顾个主意。）¹² 主等利百加话，「大个
 we voh-z siao-go Ziang yiu sia-tih wô Yüô-kôh z Ngô æ-sih-go
 会服侍小个。」[Ts. 25. 23.]¹³ 像有写的，话，「雅各是我爱惜个，
 Yi-sao z Ngô u-su-go
 以扫是我恶憐个。」[Ml. 1.22, 3.]

Ka-ni ah-lah dza wô Jing-ming yiu feh kong-dao ma Bing m-neh Gyi teng Mo-si
¹⁴ 介呢，阿拉咋话？神明有弗公道吗？并晓得。¹⁵ 其等摩西
 z-ka wô Ngô iao æ-lin jü ziu æ-lin jü Ngô iao yüong dz-pe-sing tao jü ziu tao
 是介话，「我要哀怜谁，就哀怜谁；我要用慈悲心到谁，就到
 jü Ka k'en-ky'i-læ feh-z dzong zi-go cü-i yia feh-z dzong zi-go
 谁。」[C. 33. 19.]¹⁶ 介看起来，弗是从自个主意，也弗是从自个
 peng-gying z dzong Jing-ming-go æ-lin-sing hao teh-djôh Sing-shü teng Fah-lao yiu ka wô Ngô
 奔竞，是从神明个哀怜心好得着。¹⁷ 圣书等法老有介话，「我
 sô-yi kyü ng zông z deh-we iao læ ng-go sing-zông hyin-c'ih Ngô neng-ken yi hao peh Ngô ming-deo læ
 所以举尔上，是特为要来尔个身上显出我能干，又好拨我名头来
 pin-t'in-ô yang-k'æ-ky'i Ka k'en-ky'i-læ Jing-ming iao æ-lin jü ziu æ-lin
 遍天下扬开去。」[C. 9. 16.]¹⁸ 介看起来，神明要哀怜谁，就哀怜
 jü iao ngang jü-go sing-dziang ziu ngang jü-go sing-dziang
 谁；要硬谁个心肠，就硬谁个心肠。

Ng ziu we teng ngô wô Gyi dza-we wa hao tsah-be ah-lah Gyi-go ts-i jü hao
¹⁹ 尔就会等我话，「其咋会还好责备阿拉？其个旨意谁好
 tsu-leh-djü
 阻勒住？」

Ng-noh nying tao-ti sôn jü hao pæn-poh Jing-ming ma Tso-c'ih-go tong-si næn-dao hao teng
²⁰ 尔依人到底算谁，好扳驳^[1]神明吗？做出个东西难道好等
 tso-go cü-kwu wô Dza-we tso-leh ngô ka siang-mao Na-nyi ky'i feh-z siao-yiao s-vu
 做个主顾话，「咋会做勒我介相貌？」²¹ 烂泥岂弗是烧窑师父

tso-cü tso-dön li-hyang ze gyi ih-ying tso-c'ih kwe-djong yüong-dziang go ky'i-ming ih-ying tso-c'ih pe-zin
做主，做团里向随其一样做出贵重用场个器皿，一样做出卑贱
yüong-dziang go ky'i-ming 'O-hwóng Jing-ming iao hyin-c'ih Gyi ô-wóng peh nying hyiao-teh Gyi neng-ken
用场个器皿？²² 何况神明要显出其慚惶，拨人晓得其能干。

ziah-z dziang-kyiu kw'un-shü keh-sing kâ ô-wóng yi-kying p'e-bæn iao mih-diao go ky'i-ming
若是长久宽恕箇星该慚惶，已经配办要灭掉个器皿，——^{23, 24}

wa-yiu keh-sing teh-djôh æ-lin go Jing-ming sô yü-be ziu yüong-wô go ky'i-ming ziu-z ah-lah be Gyi
还有箇星得着哀怜个，神明所预备受荣华个器皿，（就是阿拉被其
dziao-læ go cü-kwu fi-dæn Yiu-t'a nying yia z bih-koh-nying Jing-ming ziah-z læ ah-lah sing-zông iao
召来个主顾，非但犹太人，也是别国人，）神明若是来阿拉身上要
hyin-c'ih Gyi fu-tsoh-go yüong-wô yiu soh-go hao wô ni
显出其富足个荣华，——有啥个好话呢？

[1] Pæn-poh; 'ôh wô, ing-cü. 扳驳，或话，应嘴。（原注）

25 Ziang Jing-ming læ 'O-si-go shü-li sô wô Feh-z Ngô-go pah-sing Ngô we eo gyi z
像神明来何西个书里所话，「弗是我个百姓，我会讴其是
Ngô-go pah-sing feh-z Ngô sô æ-sih-go Ngô we eo gyi æ-sih-go
我个百姓；弗是我所爱惜个，我会讴其爱惜个。」 [‘O. 2. 23.] ²⁶

Wa-yiu dzong-zin teng gyi-lah wô Ng-lah feh-z Ngô-go pah-sing keh-t'ah di-fông tsiang-læ læ
「还有从前等其拉话，『尔拉弗是我个百姓』箇埠地方，将来来
keh-deo we ts'ing-hwu gyi-lah z weh-go Jing-ming-go ng-ts Yi-sæ-üô kông-tao
箇头会称呼其拉是活个神明个儿子。」 [‘O. 1. 10.] ²⁷ 以赛亚讲到

Yi-seh-lih nying z eo-leh-hyang wô Yi-seh-lih-go ts-seng se-tsih ziang hæ-li-go sô-nyi ka to
以色列人，是讴勒响话，「以色列个子孙虽即像海里个沙泥介多，
keh-pæn dzing-lôh-tong cü-kwu we teh-djôh kyiu Cü iao tso-dzing Gyi-go z-ken ping-ts'ia tsing-dzih-vu-s
箇班剩落东主顾会得着救。²⁸ 主要做成其个事干^[1]，并且正直无私

liao-kyih gyi ing-we Cü læ Yi-seh-lih di-fông pih-ding liao-kyih Gyi-go z-ken
了结其。因为主来以色列地方必定了结其个事干。」 [Y. 1. 22, 23.] ²⁹

Yi ziang Yi-sæ-üô zông-veng sô wô Ziah feh-z t'in-ping-t'in-tsiang-go CÜ liu-lôh ih-go cong peh
又像以赛亚上文所话，「若弗是天兵天将个主留落一个种拨
ah-lah ah-lah feh-jün yi-kying tso-leh ziang Sô-to-mô pin-leh ziang Ngo-mo-lah ka-go
阿拉，阿拉弗然已经做了像所多玛，变了像蛾摩拉介个。」 [Y. 1.

9.]

[1] 'Ôh wô, Iao kyüih-tôn Gyi-go su-moh. 或话，要决断其个数目。（原注）

30 Ka-ni ah-lah dza wô Keh-sing feh tse-gyiu kong-yi go bih-koh-nying yi-kying teh-djôh kong-yi
介呢，阿拉咋话？箇星弗追求公义个别国人已经得着公义，
ziu-z dzong siang-sing ka læ-go kong-yi dæn-z Yi-seh-lih nying læ-tih tse-gyiu kong-yi-go
就是从相信介来个公义。³¹ 但是以色列人，来的追求公义个

lih-fah z m̃-teh ken-djôh kong-yi-go lih-fah Dza-we ni Ing-we gyi-lah tse-gyiu kong-yi
 律法，是𠵼得赶着公义个律法。³² 咋会呢？因为其拉追求公义，
 feh-z k'ao-djôh siang-sing z k'ao-djôh lih-fah-go 'ang-we Gyi-lah z djông-djôh keh-kw'e pæn-tih-go
 弗是靠着相信，是靠着律法个行为。其拉是撞着箇块捌跌个
 zah-deo ziang yiu sia-tih wô Ts'ia-k'en Ngô pô ih-kw'e pæn-tih-go zah-deo ih-go yiu
 石头。³³ 像有写的，话，「且看，我把一块捌跌个石头，一个有
 kwæn-ngæ go bun-zah fông læ Shing-sæn-zông væn-pah siang-sing Gyi go cü-kwu feh we wông-k'ong
 关碍个磐石，放来郇山上。凡百相信其个主顾弗会惶恐^[1]。」

[Y. 8. 14: 28. 16.]

[1] 'Ôh wô, tao-me. 或话，倒霉。（原注）

Lm. X.

HYÜONG-DI ngô sing-li-go nyün-deo ngô t'i Yi-seh-lih nying sô gyiu Jing-ming go tao-kao ziu-z
 兄 弟，我心里个愿头，我替以色列人所求神明个祷告，就是
 iao gyi-lah teh-djôh kyi Ngô tso gyi-lah te-tsing gyi-lah we-leh Jing-ming yiu ih-fæn nyih-sing tsih-z
 要其拉得着救。² 我做其拉对证，其拉为了神明有一番热心，只是
 li-lu feh ts'ing Gyi-lah feh hyiao-teh Jing-ming-go kong-yi zi siang lih-ding zi-go kong-yi ziu feh voh
 理路弗清。³ 其拉弗晓得神明个公义，自想立定自个公义，就弗服
 Jing-ming-go kong-yi Kyi-toh z lih-fah-go kwe-keng s-teh væn-pah siang-sing-go cü-kwu hao teh-djôh
 神明个公义。⁴ 基督是律法个归根，使得凡百相信个主顾好得着
 kong-yi
 公义。

Mo-si shü-li kông-tao dzong lih-fah ka læ-go kong-yi z-ka wô I-leh keh-sing z-ken
⁵ 摩西书里讲到从律法介来个公义，是介话：「依勒箇星事干
 tso-go cü-kwu dzæ-ü keh-sing z-ken we weh Dæn-z keh dzong siang-sing ka
 做个主顾，在于箇星事干会活。」 [Lv. 18. 5.] ⁶ 但是箇从相信介
 læ-go kong-yi z-ka wô Hao-vong sing-li wô Jü we sing-zông t'in ziu-z iao pô
 来个公义是介话：「好留心话，『谁会升上天？』」（就是要
 Kyi-toh ta-lôh-læ 'ôh-tsia Jü we kông-lôh ing-s-li ziu-z iao pô Kyi-toh dzong
基督带落来。）⁷ 或者，『谁会降落阴司里？』（就是要
 si-nying cong-nyiang ta-zông-læ Z dza wô ni Keh-go dao-li teng ng gying-go læ ng-go
 死人中 央带上来。）⁸ 是咋话呢？『箇个道理等尔近个，来尔个
 k'eo-li læ ng-go sing-li ziu-z ah-lah sô djün keh siang-sing-go
 口里，来尔个心里。』 [Sm. 3. 12-14.] 就是阿拉所传箇相信个

dao-li Ng ziah-z k'eo-li tsiao-jing Yiæ-su z Cü sing-li siang-sing Jing-ming peh Gyi dzong si-nying
道理。 9 尔若是口里招认耶稣是主， 心里相信神明拨其从死人
cong-nyiang weh-cün-læ ziu hao teh-djôh kyiu Ing-we sing-li siang-sing hao teh-djôh kong-yi k'eo-li
中 央活转来， 就好得着救。 10 因为心里相信， 好得着公义； 口里
tsiao-jing hao teh-djôh kyiu
招认， 好得着救。

11 Sing-shü z-ka wô Væn-pah siang-sing Gyi cü-kwu feh we wóng-k'ong Yiu-t'a nying
圣书是介话， 「凡百相信其主顾弗会惶 恐。」 12 犹太人
Hyi-lah nying z m-kao feng-pih keh væn-koh-nying-go doh-ih-we Cü yiu fu-tsoh-go eng-we s-peh væn-pah
希腊人是旤告分别。 箇万国个人个独一位主， 有富足个恩惠赐拨凡百
gyiu Gyi go cü-kwu Ing-we væn-pah gyiu Cü-go ming-deo cü-kwu tu hao teh-djôh kyiu
求其个主顾。 13 因为「凡百求主个名头主顾， 都好得着救。」 [Ir. 2.
32.]

14 Gyi-lah wa m-neh siang-sing Cü dza neng-keo ky'i gyiu Gyi Wa m-neh t'ing-meng-ko dza neng-keo
其拉还旤得相信主， 咋能够去求其？ 还旤得听闻过， 咋能够
siang-sing Gyi M-nying djün dao-li dza neng-keo t'ing-meng M-nying be ts'a-læ dza neng-keo djün
相信其？ 旤人传道理， 咋能够听闻？ 15 旤人被差来， 咋能够传
dao-li Ziang yiu sia-tih wô Keh-sing djün 'o-bing-go foh-ing pao hao-hao sing-sih go cü-kwu
道理？ 像有写的， 话： 「箇星传和平个福音， 报好好信息个主顾，
gyi-go kyiah dza me-leh-kying
其个脚咋美勒紧！」 [Y. 52. 7.]

16 Tsih-z m-neh long-tsong i-jing foh-ing Yi-sæ-üô z-ka wô Cü yiu jü siang-sing
只是旤得拢总依顺福音。 以赛亚是介话， 「主， 有谁相信
ah-lah sô djün-go sing-sih
阿拉所传个信息？」 [Y. 53. 1.]

17 Z-ka siang-sing z dzong sô djün-go sing-sih ka læ sô djün-go sing-sih z k'ao-djôh
是介， 相信是从所传个信息介来， 所传个信息是靠着
Jing-ming-go shih-wô ka læ
神明个说话介来。

18 Ngô wô Gyi-lah næn-dao m-neh t'ing-meng-ko Z t'ing-meng-ko-de hwông-ts'ia gyi-lah-go
我话， 其拉难道旤得听闻过？ 是听闻过了。 况且「其拉个
sing-ing yi-kying 'ang-pin t'in-ô gyi-lah-go shih-wô yi-kying djün tao di-go zing-deo
声音已经行遍天下， 其拉个说话已经传到地个尽头。」 [8. 19. 4.] 19

Ngô wa-yiu wô Yi-seh-lih nying næn-dao feh hyiao-teh ma K'æ-kô Mo-si wô Ngô we pô ih-go
我还有话， 以色列人难道弗晓得吗？ 开家摩西话， 「我会把一个
sön-feh-teh koh-veng kyih-dong ng-lah-go tu-gyi-sing yia we pô ih-go nyü-beng-go koh-veng kyih-ky'i ng-lah-go
算弗得国份激动尔拉个妒忌心， 也会把一个愚笨个国份激起尔拉个
nu-sing
怒心。」 [Sm. 32. 21.] 20 以赛亚放大胆子， 话： 「箇星旤得来寻我

cü-kwu Ngô yi-kying peh gyi-lah p'ong-djôh-de keh-sing m-neh læ tang-t'ing Ngô cü-kwu Ngô yi-kying peh
主顾，我已经拨其拉碰着了；箇星旣得来打听我主顾，我已经拨
gyi-lah ming-ming k'en-c'ih-de Kông-tao Yi-seh-lih nying gyi wô Ngô tsing-nyih
其拉明明看出了。」 [Y. 65. 1.] ²¹ 讲到以色列人，其话：「我整日
sing-c'ih siu læ tsiao ih-go feh i-jing gyiang-bin-go pah-sing
伸出手来，照一个弗依顺强辩个百姓。」 [Y. 65. 2.]

Lm. XI.

KA-NI ngô wô Jing-ming yiu ky'i-diao Gyi pah-sing feh
介呢，我话，神明有弃掉其百姓弗？

Bing m-neh Ziu-z ngô yia z Yi-seh-lih nying z Ūo-pah-lah-hen-go 'eo-dæ Bin-yüô-ming-go
并旣得。就是我也是以色列人，是亚伯拉罕个后代，便雅悯个
ts-p'a Jing-ming z m̃-teh ky'i-diao Gyi sô yü-sin hyiao-teh-go pah-sing Ng-lah soh feh hyiao-teh Sing-shü
支派。² 神明是旣得弃掉其所预先晓得个百姓。尔拉啥弗晓得圣书
læ Yi-li-üô keh-p'in dza wô Gyi dza-go pô Yi-seh-lih nying kao-su Jing-ming z-ka wô
来以利亚箇篇咋话？其咋个把以色列人告诉神明，是介话，³
Cü gyi-lah z sah-diao Ng-go sin-cü-nying hwe-diao Ng-go tsi-dæn tsih dzing-leh ngô ih-go nying
「主，其拉是杀掉尔个先知人，毁掉尔个祭坛，只剩勒我一个人，
wa iao meo-'æ ngô-go sing-ming Dæn-z Jing-ming-go meh-z dza we-teh gyi z
还要谋害我个性命。」 [1W. 19. 10.] ⁴ 但是神明个默示咋回答其？是
wô Ngô wa yiu ts'ih-ts'in nying liu-lôh-tong z m̃-teh kyiah-k'o-deo gyü-lôh pa Pô-lih bu-sah ko
话，「我还有七千人留落东，是旣得脚骹头跪落拜巴力菩萨过。」
[1W. 19. 18.] ⁵ 是介，现在也有一班剩落东个人，是照恩惠所
t'iao-shün-go Ziah-z k'ao-djôh eng-we ziu feh-z c'ih-ü 'ang-we feh-jün eng-we sön-feh-teh
挑选个。⁶ 若是靠着恩惠，就弗是出于行为。弗然恩惠算弗得
eng-we Ziah-z c'ih-ü 'ang-we ziu feh-z eng-we feh-jün 'ang-we sön-feh-teh 'ang-we
恩惠。若是出于行为，就弗是恩惠。弗然行为算弗得行为。

Ka-ni wa z dza-go Yi-seh-lih nying sô tse-gyiu-go z m̃-teh teh-djôh tsih-yiu
⁷ 介呢，还是咋个？以色列人所追求个，是旣得得着。只有
t'iao-shün-go nying yiu-leh teh-djôh yü-to tu long-leh ngang sing-dziang ziang yiu sia-tih wô
挑选个人有了得着，余多都弄勒硬心肠^[1]。⁸ 像有写的，话：

Jing-ming peh gyi-lah sing mong-tong ngæn-tsing ve k'en ng-to ve t'ing ih-dzih tao næn-kæn
「神明拨其拉心懵懂，眼睛眈看，耳朵眈听，一直到难间。」⁹
Wa-yiu Da-bih wô Gyi-lah coh-teng hao peh gyi pin tso pæn-mô-sôh teng yia-siu-go gyiang teng yiu
还有大辟话：「其拉桌凳好拨其变做捩马索，等野兽个凉，等有

kwæn-ngæ iao wæn-pao go tong-si Gyi-lah ngæn-tsing long-leh gyi heh-en s-teh gyi feh we k'en
关碍要还报个东西。¹⁰ 其拉眼睛，弄勒其黑暗，使得其弗会看；
wa-yiu gyi-lah pe-tsih Ng yüong z-djông ah-leh gyi dzih-feh-ky'i
还有其拉背脊，尔用时常压勒其直弗起。」

[1] *Yiu-teh faen*, heh-ngæn. 有得翻，瞎眼。（原注）

Ngô ziu wô Gyi-lah pæn-tih yiu ts-ü tih-tao ma
¹¹ 我就话，其拉掀跌有至于跌倒吗？

Bing m-neh tsih-z we-leh gyi-lah-go ts'oh-ngwu kyi-sing z ling-djôh bih-koh-nying keh-hyang hao
并晓得。只是为了其拉个错误救星是临着别国人，箇向好
læ kyih-ky'i gyi-lah-go tu-gyi-sing Gyi-lah-go ts'oh-ngwu ziah s-teh t'in-ô fu-tsoh gyi-lah-go
来「激起其拉个妒忌心。」¹² 其拉个错误若使得天下富足，其拉个
ky'üih-ky'in s-teh bih-koh-nying fu-tsoh 'o-hwông gyi-lah-go mun-tsoh ma Ngô z teng ng-lah
缺欠^[1]使得别国人富足，何况其拉个满足吗！¹³ 我是等尔拉
bih-koh-nying kông-go ngô kyî-jün z bih-koh-nying-go s-du ziu k'en-djong zi-go tsih-veng vi-min
别国人讲个。我既然是别国人个使徒，就看重自个职份，¹⁴ 未免
neng-keo kyih-ky'i ngô ts'ing kweh-joh nying-go tu-gyi-sing nen-cong hao kyi gyi kyi-go Gyi-lah be
能够「激起我亲骨肉人个妒忌心」，内中好救其几个。¹⁵ 其拉被
ky'i-diao jông-ts'ia we peh t'in-ô 'o-long 'eo-deo tsæ siu-liu ky'i feh we ziang si-ts-cong-go weh-ming
弃掉，尚且会拨天下和拢。后头再收留，岂弗会像死之中个活命
ma Hyin-sing-go mah-feng kyî-jün z tseng-ky'i 'o-dôn yia z tseng-ky'i-liao-go jü-go keng-deo kyî-jün
吗！¹⁶ 献新个麦粉既然是尊起，和团也是尊起了个；树个根头既然
tseng-ky'i ô-ts yia z tseng-ky'i-liao-go Keh-sing ô-ts ziah yiu kyî-keng dön-lôh-de peh ng
尊起，桎枝也是尊起了个。¹⁷ 箇星桎枝若有几根断落了，拨尔，
z-go yia ken-læn jü læ gyi-lah cong-nyiang tsih-zông dô-kô teh-djôh ken-læn jü-go keng-deo teng gyi
是个野橄榄树，来其拉中央接上，大家得着橄榄树个根头等其
tsiang-shü m-nao zi kw'ô-k'eo k'en-ky'ing keh-sing ô-ts Ng ziah-z iao kw'ô-k'eo kæ ts'eng
浆水，¹⁸ 晓得好自夸口看轻箇星桎枝。尔若是要夸口，该忖，
feh-z keng-deo k'ao-djôh ng z ng k'ao-djôh keng-deo
弗是根头靠着尔，是尔靠着根头。

[1] 'Ôh wô, gyüong-lôh-ky'i. 或话，穷落去。（原注）

Ng we ka wô Keh-sing ô-ts z deh-i peh gyi dön-lôh hao peh ngô tsih-zông
¹⁹ 尔会介话，「箇星桎枝是特意拨其断落，好拨我接上。」²⁰

Nyün-z gyi-lah dön-lôh z we-leh feh siang-sing ng lih-leh-djü z we-leh siang-sing M-nao
原是。其拉断落是为了弗相信，尔立勒住，是为了相信。晓得好
sing-kao-ky'i-ngao fæn-cün kæ p'ô-gyü ing-we Jing-ming kyî-jün feh kw'un-shü sang-dzing-go ô-ts
心高气傲，反转该怕惧。²¹ 因为神明既然弗宽恕生成个桎枝，
iao-bông yia ve kw'un-shü ng
要防也宽恕尔。

22 介呢，且看神明个慈爱等严厉。关着箇星跌落个，是个
 严厉；关着尔，是个慈爱。只是要尔长通感念其个慈爱，弗然
 尔自也要斫掉。23 其拉呢，若弗是终于弗相信，将来又会接上。
 因为神明是能够拨其再接上。24 尔本底子是野橄榄树个桠枝，后头
 斫落仔，弗照尔个底子接勒好橄榄树个上头，何况箇星本底子是好
 橄榄树个桠枝，弗愈加会接勒其自个橄榄树上吗！

25 兄弟，我弗要尔拉弗明白箇个奥妙事干，省勒自算自
 聪明。就是话，以色列人几分有硬心肠^[1]遭着，等到别国人
 满足个数目走进来。26 是介，拢总以色列人也会得着救。像有
 写的，话：「救个主顾会从郇山介来，其会拨雅各个后代弃掉弗
 虔心事干。27 并且我除掉其拉罪时候，会等其拉立介一个约。」[Y.
 59. 2, 21: 27. 9.] 28 就福音看来，为了尔拉个缘故其拉是被怨恨。就
 挑选看来，为了祖宗个缘故其拉是被宠爱。29 因为神明施恩赐拨
 谁，召谁来，再斡反悔。30 正像尔拉前头弗依顺神明^[2]，难间
 为了其拉弗依顺，尔拉是得着哀怜。31 是介，其拉难间也是弗
 依顺，使得其为了尔拉所得着个哀怜也好得着哀怜。32 神明特为
 拢总拦进^[3]来弗依顺里向，好哀怜拢总。

[1] *Yiu-teh fæn*, ngæn-tsing hah-de. 有得翻，眼睛瞎了。（原注）

[2] *Keh liang-tsih*, feh i-jing, sæn-go-z, *yi-teh fæn*, feh siang-sing. 箇两节，

「弗依顺」有得翻，「弗相信」。（原注）

[3] 'Ôh wô, pô gyi long-tsong dô-kô lah-tsing. 或话，把其拢总大家拦进。（原注）

33 ^{Jing-ming-go fu-tsoh teng ts'ong-ming teng cū-sih ao-miao vu-gyüong Gyi-go p'un-tôn tse-kyiu} 神明个富足，等聪明，等知识，奥妙无穷！其个判断追究
^{feh tao-ti Gyi-go lu-dao ts'eh-dôh-feh-tao-go Jü neng-keo hyiao-teh Cü-go sing-siang Gyi yiu teng} 弗到底，其个路道测度弗到个！³⁴ 「谁能够晓得主个心想？其有等
^{jü siang-liang-ko ma Jü yiu soh-si sin peh Cü iao Cü pao-wæn gyi} 谁商量过吗？」 [Y. 40. 13.] ³⁵ 「谁有啥西先拨主，要主报还其？」
[Ip. 41. 11.] ³⁶ ^{Ing-we væn-veh tu z peng-ü Gyi k'ao-djôh Gyi kwe-ü Gyi Dæn-nyün yüong-wô} 因为万物都是本于其，靠着其，归于其。但愿荣华
^{üong-yün kwe peh Gyi Üô-meng} 永远归拨其。亚们。

Lm. XII.

^{KA-NI hyüong-di we-leh Jing-ming ih-ts'ih-go dz-pe ngô ky'ün ng-lah yüong hyin-zông zi-go kyi-sing hao}
介呢兄弟，为了神明一切个慈悲我劝尔拉用献上自个肌身好
^{tso ih-go ling-weh tseng-ky'i Jing-ming sô hwun-hyi-go tsi-veh ziu-z ng-lah pô ling-sing voh-z Jing-ming}
做一个灵活，尊起，神明所欢喜个祭物。就是尔拉把灵性服侍神明
^{go fông-fah Ng-lah m-nao tsiao yin-dzæ z-shü-go yang-shih z iao pin-leh kôh-ying siang-mao}
个方法。² 尔拉旣得好照现在时世个样式。是要变了各样相貌，
^{ling-sing wun-ko s-teh ng-lah hao bin-c'ih Jing-ming-go ts-i ziu-z keh hao-go Jing-ming sô}
灵性换过，使得尔拉好辨出神明个旨意，就是箇好个，神明所
^{hwun-hyi-go djün-be-go z-ken}
欢喜个，全备个事干。

^{Ngô k'ao-djôh sô s-peh ngô go eng-we wô hyiang ng-lah kôh-nying dao M-nao ko-ü meng-veng}
³ 我靠着所赐拨我个恩惠话向尔拉各人道，旣得好过于门份
^{zi-tseng-zi-do tông-kæ dzeng 'eh-li-go sing-siang kôh-nying tsiao Jing-ming sô feng peh gyi to-siao siang-sing-go}
自尊自大，当该存合理个心想，各人照神明所分拨其多少相信个
^{sing Tsing-ziang ah-lah ih-go sing-zông yiu hyü-to ts-t'i keh-sing ts-t'i tu m-teh tso-ying}
心。⁴ 正像阿拉一个身上有许多肢体，箇星肢体都旣得做样
^{yüong-dziang z-ka ah-lah hyü-to nying dzæ-ü Kyi-toh yia z ih-go kyi-sing ping-ts'ia dô-kô}
用场。⁵ 是介，阿拉许多人在于基督也是一个肌身，并且大家
^{ngwu-siang tso pah-t'i}
互相做百体。

6 介呢，照所赐拨阿拉个恩惠，既然各人有其各样恩赐；或者
 有先知个恩赐，该照相信个分寸介做先知人；7 或者有办事个
 恩赐，该办事；或者是讲道理个，该讲道理；8 或者劝化个，该
 劝化。分拨人家个，要真心^[1]；照管事干个，要勤力；做好事
 个，要欢喜相。

[1] 'Ôh wô, kw'un-'ong-da-liang: k'en 2K. 8. 2. 或话，宽宏大量。看 2K. 8. 2.

(原注)

9 仁爱旡得好假个。要刻忖坏事干，亲近好事干。10 讲到亲爱
 兄弟，要切心大家相爱。讲到尊敬，要尔推尊我，我推尊尔。11
 要勤力，旡得好懈怠；要存一番热心；要时常服侍主。12 存想望
 要高兴；受患难要忍耐；做祷告要存长远之心。13 要供应圣徒个
 用场；接待人客，要殷勤。

14 箇星逼难尔拉个主顾，要祝福其。要祝福，旡得好咒骂。15
 要等欢喜个主顾大家欢喜，等悲伤个主顾大家悲伤。16 尔拉大家
 凑队要同心合意。旡得好存骄傲个心，是要等低微个人
 同行同坐^[1]。旡得好自算自聪明。

[1] 'Ôh wô, cün-kwun ti-vi-go z-ken. 或话，专管低微个事干。(原注)

17 一眼旡得好以恶报恶。要留心去做众人所算体面事干。18
 若做勒来，尽自个力量，要和睦众人。19 亲爱个兄弟，旡得好自
 申自个冤，要推让愜愜。因为有写的，「主是介话，『伸冤在我，

Ngô we wæn-pao Keh-lah ng-go ün-kô ziah du-kyi hao peh gyi
我会还报。』」 [Sm. 32. 35.] ²⁰ 箇拉 「尔个冤家若肚饥， 好拨其
ky'üoh k'eo-k'eh hao peh gyi hah z-ka tso-fah k'o-pi do-leh t'æn-ho te-zông gyi-go deo-teng
吃；口渴，好拨其喝。是介做法，可比驮勒炭火堆上其个头顶。」
[Ty. 25. 21, 22.] ²¹ M-nao be ôh z-ken tang-shü iao pô hao z-ken ky'i tang-ying gyi ôh
[Ty. 25. 21, 22.] ²¹ 咭得好被恶事干打输， 要把好事干去打贏其恶
z-ken
事干。

Lm. XIII.

Keh-sing dzæ-zông yiu gyün-ping cü-kwu væn-pah nying tu kæ voh-gyi Ing-we m-yiu ih-yiang gyün-ping
箇星在上有权柄主顾， 凡百人都该服其。因为咭有一样权柄
feh-z dzong Jing-ming ka læ z yiu gyün-ping go tu z Jing-ming sô shih-lih-go Sô-yi gyü-djih
弗是从神明介来。是有权柄个， 都是神明所设立个。 ² 所以拒绝
keh-go gyün-ping cü-kwu z ti-dih Jing-ming sô shih-lih-go kwe-kyü keh-sing ti-dih-go cü-kwu pih-ding ziu
箇个权柄主顾是抵敌神明所设立个规矩， 箇星抵敌个主顾必定受
ying-vah Keh-sing kwun-fu hao 'ang-we hao-vong p'ô gyi wã 'ang-we kæ p'ô gyi Ng iao feh p'ô
刑罚。 ³ 箇星官府， 好行为好留怕其， 坏行为该怕其。 尔要弗怕
keh-go gyün-ping ma tsih iao 'ang jün ng ziu we teh-djôh gyi ts'ing-tsaen ing-we gyi z Jing-ming-go
箇个权柄吗？ 只要行善， 尔就会得着其称赞。 ⁴ 因为其是神明个
ts'a-yüoh iao peh ng teh-djôh hao-c'ü Ng ziah-z tsôh ôh kæ p'ô gyi ing-we gyi feh-z k'ong-deo
差役， 要拨尔得着好处。 尔若是作恶， 该怕其。 因为其弗是空头
tsih-công seng-sah-ts-gyün gyi z Jing-ming-go ts'a-yüoh hao sing-ün ying-vah tsôh ôh go cü-kwu Sô-yi
执掌生杀之权， 其是神明个差役， 好伸冤刑罚作恶个主顾。 ⁵ 所以
pih iao voh gyi feh tæh-tsih we-leh p'ô gyi ô-wông ziu-z liang-sing-zông yia kæ z-ka We-leh
必要服其， 弗单只为了怕其慊惶， 就是良心上也该是介。 ⁶ 为了
ka ng-lah yia kæ deo zin-liang ing-we gyi-lah z tso Jing-ming-go bæn-z-nying cün-kwun keh-go
介， 尔拉也该投钱粮。 因为其拉是做神明个办事人， 专管箇个
z-ken
事干。

Væn-pah nying ing-teh-go meng-veng ng-lah kæ kwe peh gyi ing-teh zin-liang kwe gyi zin-liang
⁷ 凡百人应得个门份尔拉该归拨其。 应得钱粮， 归其钱粮；
ing-teh se-din kwe gyi se-din ing-teh p'ô-gyü p'ô-gyü gyi ing-teh kying-djong kying-djong gyi
应得税钿， 归其税钿； 应得怕惧， 怕惧其； 应得敬重， 敬重其。

8 一眼𠵿得好欠人家债，只有大家相爱个债弗得弗欠。因为
爱惜别人主顾是做成律法。9 律法里所话，「弗可奸淫，弗可杀
人，弗可偷盗，弗可谎告人家，弗可生贪心」[C. 2. 13-17.] 或者
还有啥个别条律法，都是在于箇句说话包括进在内，就是，「该
爱惜邻舍家像自一样个。」[Lv. 19. 18.] 10 仁爱再𠵿害邻舍家；所以
仁爱是做成律法。

11 该是介做人，因为晓得现在是阿拉当该苏醒转来时候。
阿拉个救星难间比起初相信个时候还近了。12 夜到已经快过了，天
快亮了。阿拉就该脱掉黑暗个行为，穿上光明个盔甲。13 该，像
来日里，循规蹈矩介做人^[1]；𠵿得好妄吃妄用，酒醉糊涂，
𠵿得好淫乱，横礼，𠵿得好争斗，妒忌，箇星。14 是要穿上主耶稣
基督，弗可留心肉身，去依顺其个私欲。

[1] 'Ôh wô, tso-nying tön-tsing. 或话，做人端正。（原注）

Lm. XIV.

SIANG-SING-GO sing no-ziah cü-kwu yüong siu-liu gyi tsih-z m-nao teng gyi bin-pih sing-li-go
相信个心懦弱主顾，用收留其，只是𠵿得好等其辩别心里个
议论。

2 有得个相信样样东西都好吃，若是懦弱主顾，其只会吃
菜。3 吃个主顾𠵿得好看轻弗吃个主顾，弗吃个主顾也𠵿得好

p'i-bing ky'üoh-go cü-kwu ing-we Jing-ming yi-kying siu-liu gyi Ng z jü hao p'i-bing bih-nying-go
批评吃个主顾 。 因为神明已经收留其 。 4 尔是谁好批评别人个
yüong-nying ma Gyi 'öh-tsia lih-leh-djü 'öh-tsia tih-tao tu dzæ-ü gyi-zi-go cü-nying-kô Gyi yia
佣人吗？其或者立勒住或者跌倒，都在于其自个主人家。其也
pih-ding lih-leh-djü ing-we Jing-ming neng-keo peh gyi lih-leh-djü
必定立勒住，因为神明能够拨其立勒住。

5 Yiu-teh-go k'en-djong ih-go nyih-ts ko-jü bih-go nyih-ts yiu-teh-go k'en-djong long-tsong
有得个看重一个日子过如别个日子，有得个看重拢总
nyih-ts Kôh-nying iao zi-go sing-li ding-kwe Kwu-djôh nyih-ts cü-kwu z we-leh Cü kwu-djôh-go feh
日子。各人要自个心里定规。6 顾着日子主顾是为了主顾着个，弗
kwu-djôh nyih-ts cü-kwu yia z we-leh Cü feh kwu-djôh-go Ky'üoh-go cü-kwu z we-leh Cü ky'üoh-go ing-we
顾着日子主顾也是为了主弗顾着个。吃个主顾是为了主吃个，因为
z zia-zia Jing-ming feh ky'üoh-go cü-kwu z we-leh Cü feh ky'üoh-go yia z zia-zia Jing-ming Ing-we
是谢谢神明；弗吃个主顾是为了主弗吃个，也是谢谢神明。7 因为
ah-lah cong-nying m̄-teh ih-go we-leh zi weh yia m̄-teh ih-go we-leh zi si Ziah-z weh z
阿拉众人晓得一个为了自活，也晓得一个为了自死。8 若是活，是
we-leh Cü weh-go si yia z we-leh Cü si-go ka-ni feh-leng weh feh-leng si ah-lah
为了主活个；死，也是为了主死个。介呢，弗论活，弗论死，阿拉
z Cü-go nying We-leh ka Kyi-toh yi si yi tsæ bô-ky'i yi tso weh-nying s-teh Gyi hao tso
是主个人。9 为了介基督又死，又再爬起，又做活人，使得其好做
si-nying lin weh-nying-go Cü
死人连活人个主。

10 Ng dza-we læ-tih p'i-bing ng-go hyüong-di Wa-yiu ng-noh dza-we ky'ing-k'en ng-go hyüong-di
尔咋会来的批评尔个兄弟？还有尔依咋会轻看尔个兄弟？
Tsiang-læ ah-lah long-tsong tu iao lih læ Kyi-toh-go fah-dông-zin Sing-shü-li yiu sia-tih Cü z-ka
将来阿拉拢总都要立来基督个法堂前。11 圣书里有写的，「主是介
wô Ngô ts-tin Zi vah-tsiu væn-pah kyiah-k'o-deo pih-ding gyü-lôh læ Ngô-go min-zin væn-pah zih-deo
话，『我指点自罚咒，凡百脚骶头必定跪落来我个面前，凡百舌头
pih-ding tsæn-me Jing-ming Ka k'en-ky'i-læ ah-lah kôh-nying tu iao tao
必定赞美神明。』」 [Y. 45. 23.] 12 介看起来，阿拉各人都要到
Jing-ming-go min-zin ky'i sôn zi-go tsiang
神明个面前去算自个账。

13 Keh-lah yi-'eo m-nao ng p'i-bing ngô ngô p'i-bing ng ng-lah neng-s ding-kwe keh
箇拉以后晓得好尔批评我，我批评尔。尔拉能使定规箇
ih-ying ziu-z m-nao pô pæn-tih-go tong-si 'öh-tsia yiu kwæn-ngæ go tong-si fông læ hyüong-di
一样，就是晓得好把掀跌个东西，或者有关碍个东西，放来兄弟
min-zin Ngô dzæ-ü Cü Yia-su hyiao-teh yia z k'ao-jih m-yiu ih-ying tong-si gyi-zi z feh
面前。14 我在于主耶稣晓得，也是靠实，既有一样东西其自是弗
kyih-zing tsih-yiu sôn keh-ying z feh kyih-zing cü-kwu dzæ gyi ming-'ô z feh kyih-zing Ng-go
洁淨^[1]；只有算箇样是弗洁淨^[1]主顾，在其名下是弗洁淨。15 尔个

hyüong-di ziah we-leh ng-go ky'üoh-zih täen sing-z ng ziu feh tsiao jing-æ ka tso-nying Kyi-toh z dæ
兄弟若为了尔个吃食担心事，尔就弗照仁爱介做人^[2]。基督是代
gyi si-go ng m-nao pô ng-go ky'üoh-zih s-teh gyi mih-vông
其死个，尔晓得好把尔个吃食使得其灭亡。

[1] Feh kyih-zing; 'ôh wô, ze-djông-go. 弗洁淨。或话，随常个。（原注）

[2] 'Ôh wô, tso-nying m-jing-sing. 或话，做人既仁心。（原注）

Ng-lah-go hao-c'ü m-nao peh nying-kô pông-hwe Jing-ming-go koh feh dzæ-ü ky'üoh-ky'üoh
16 尔拉个好处既得好拨人家谤毁。 17 神明个国弗在于吃 吃
hah-hah z dzæ-ü kong-yi 'o-moh teng Sing-Ling-go kw'a-lôh Læ keh-sing z-ken voh-z Kyi-toh
喝喝；是在于公义，和睦，等圣灵个快乐。 18 来箇星事干服侍基督
cü-kwu gyi z Jing-ming sô hwun-hyi yia z nying sô ts'ing-tsaen-go
主顾，其是神明所欢喜，也是人所称赞个。

Keh-lah keh-sing kwæn-ü 'o-moh teng dô-kô dzing-dziu teh-ky'i go z-ken ah-lah kæ tông-sing tso
19 箇拉箇星关于和睦等大家成就德气个事干，阿拉该当心做。

M-nao we-leh ky'üoh-zih hwe-diao Jing-ming-go sang-weh Yiang-jiang tong-si tu z kyih-zing tsih-z
20 既得好为了吃食毁掉神明个生活。 样样东西都是洁淨；只是
ky'üoh-go cü-kwu ziah ta-li bih-nying pæn-tih dzæ gyi-go ming-ô z wä-go Ziah-z ky'üoh hweng
吃个主顾，若带累别人掀跌，在其个名下是坏个。 21 若是吃 荤，
hah tsiu 'ôh-tsia ze-bin soh-go z-ken iao 'æ-li hyüong-di pæn-tih ü gyi yiu ngæ 'ôh-tsia long-leh
喝酒，或者随便啥个事干，要害累兄弟掀跌，于其有碍，或者弄勒
gyi sing no-ziah wa-z feh ky'i tso hao Ng yiu siang-sing-go sing feh Læ Jing-ming-go min-zin zi hao
其心懦弱，还是弗去做好。 22 尔有相信个心弗？来神明个面前自好
dzeng-tih Ih-go nying zi sôn tsôh-hying tso go z-ken tsih iao feh sông zi-go liang-sing ziu yiu
存的。 一个人自算作兴做个事干，只要弗伤自个良心，就有
foh-ky'i Tsih-yiu sing-li kyin-nyi cü-kwu ziah-z ky'i ky'üoh z yi-kying ding-ze ing-we feh-z
福气。 23 只有心里见疑主顾，若是去吃，是已经定罪；因为弗是
c'ih-ü siang-sing væn-pah feh c'ih-ü siang-sing go z-ken tu z ze
出于相信。凡百弗出于相信个事干都是罪。

Lm. XV.

Ah-lah kông-gyang cū-kwu ing-kæ tən-tông keh-sing feh kông-gyang cū-kwu-go no-ziah m-nao tən peh
 阿拉刚强主顾应该担当箇星弗刚强主顾个懦弱，旡得好单拨
 zi hwun-hyi Ah-lah kôh-nying kæ 'ang jün peh ling-sô-kô hwun-hyi hao dzing-dziu gyi-go teh-ky'i
 自欢喜。² 阿拉各人该行善，拨邻舍家欢喜，好成就其个德气。³
 Ing-we Kyi-toh yia m̃-teh peh Zi hwun-hyi fæn-cün z ing-nyien Sing-shü-li sô wô Keh-sing zôh-mô Ng
 因为基督也旡得拨自欢喜，反转是应验圣书里所话，「箇星警骂尔
 go cū-kwu gyi-lah-go zôh-mô shih-wô z ling-djôh Ngô Z yü-sin sia-tih-go
 个主顾，其拉个警骂说话是临着我。」 [S. 69. 9.] ⁴ 是预先写的个
 shih-wô tu z we-leh hyüing-hwe ah-lah sia-tih s-teh ah-lah teh-djôh dzong Sing-shü ka læ-go jing-næ
 说话都是为了训诲阿拉写的。使得阿拉，得着从圣书介来个忍耐
 teng en-wê neng-keo dzeng siang-vông-go sing
 等安慰，能够存想望个心。

Dæn-nyün keh-we s jing-næ teng en-wê go Jing-ming peh ng-lah tsiao Kyi-toh Yia-su-go pông-ying
⁵ 但愿箇位赐忍耐等安慰个神明拨尔拉照基督耶稣个榜样^[1]
 hao dô-kô dzeng tso-ying sing-siang s-teh ng-lah ih-sing-ih-i 'eh-k'eo-zi-dong hao tsæn-me Jing-ming ah-lah
 好大家存做样心想，⁶ 使得尔拉一心一意合口齐动好赞美神明阿拉
 Cü Yia-su Kyi-toh-go Ah-tia
 主耶稣基督个阿爹。

[1] 'Ôh wô, feng-fu. 或话，吩咐。（原注）

Sô-yi ng-lah kæ dô-kô ng siu-liu ngô ngô siu-liu ng ziang Kyi-toh yia siu-liu ah-lah
⁷ 所以尔拉该大家尔收留我，我收留尔，像基督也收留阿拉，
 hao kwe yüong-wô peh Jing-ming Ngô wô Yia-su Kyi-toh z tso tsiu-keh-li-go Bæn-z-nying iao ing-nyien
 好归荣华拨神明。⁹ 我话，耶稣基督是做周割礼个办事人，要应验
 Jing-ming-go dzing-jih hao k'ao-jih keh-sing s-peh tsu-tsong go ing-hyü yi s-teh bih-koh-nying we-leh
 神明个诚实，好靠实箇星赐拨祖宗个应许；⁹ 又使得别国人为了
 Gyi-go æ-lin hao kwe yüong-wô peh Jing-ming ziang yiu sia-tih wô Ngô we-leh ka læ
 其个哀怜好归荣华拨神明。像有写的，话，「我，为了介，来
 bih-koh-nying-go cong-nyiang we tsæn-me Ng ko-ts'ông Ng-go ming-deo Wa-yiu wô
 别国人个中央会赞美尔，歌唱尔个名头。」 [S. 18. 49.] ¹⁰ 还有话，
 Ng-lah bih-koh-nying hao teng Gyi-zi-go pah-sing dô-kô kw'a-lôh Yi wô
 「尔拉别国人好等其自个百姓大家快乐。」 [Sm. 32. 43.] ¹¹ 又话，
 Ng-lah væn-koh yüong tsæn-me Cü ng-lah cong pah-sing tu yüong coh-tsæn Gyi
 「尔拉万国，用赞美主；尔拉众百姓，都用祝赞其。」 [S. 117. 1.]
 Wa-yiu Yi-sæ-üô wô Yia-si-go Keng-cü we c'ih-læ ziu-z keh-we be kyü-zông djü væn-koh
¹² 还有以赛亚话，「耶西个根株会出来，就是箇位被举上治万国
 Cü-kwu bih-koh-nying tu we nyiang-vông Gyi
 主顾。别国人都会仰望其。」 [Y. 11. 1.]

13 Dæn-nyün keh-we s siang-vông go Jing-ming we peh ng-lah dzeng siang-sing-go sing hao c'ong-mun ih-ts'ih
但愿箇位賜想望个神明会拨尔拉存相信个心好充滿一切

kw'a-lôh bing-en s-teh ng-lah-go siang-vông-go sing k'ao-djôh Sing-Ling-go neng-ken we yü-kô
快乐平安。使得尔拉个想望个心，靠着圣灵个能干，会愈加
to-ky'i-læ
多起来。

HYÜONG-DI ngô-zi yia jih-we siang-sing ng-lah-go liang-jün læ-leh tsoh yi c'ong-mun ih-ts'ih-go
14 兄弟，我自也实惠相信尔拉个良善来勒足，又充滿一切个

cü-sih zi neng-keo dô-kô siang-ky'ün Dæn-z ngô fông-tæn-tin sia sing peh ng-lah hyüong-di z iao
知识，自能够大家相劝。15 但是我放胆点写信拨尔拉兄弟，是要
di-sing ng-lah ing-we Jing-ming s-peh ngô eng-we hao læ bih-koh-nying cong-nyiang tso Yia-su Kyi-toh-go
提醒尔拉。因为神明赐拨我恩惠16 好来别国人中央做耶稣基督个
bæn-z-nying ziang tsi-s ka bæn Jing-ming foh-ing-go z-ken s-teh bih-koh-nying hao tso Jing-ming sô
办事人，像祭司介办神明福音个事干，使得别国人好做神明所
hwun-hyi-go tsi-veh z dzæ-ü Sing-Ling tseng-ky'i-liao-go
欢喜个祭物，是在于圣灵尊起了个。

Keh-lah kông-tao Jing-ming z-ken ngô dzæ-ü Kyi-toh Yia-su yiu-leh hao kw'ô-k'eo Ing-we ngô
17 箇拉讲到神明事干，我在于基督耶稣有勒好夸口。18 因为我

bih-nyiang-kao feh ken kông tsih kông Kyi-toh tsia ngô sing-zông tso-go z-ken peh bih-koh-nying læ kwe-voh
别样告弗敢讲，只讲基督藉我身上做个事干，拨别国人来归服。
ziu-z yüong ngô-go k'eo-kong 'ang-ts teng jing-tsih gyi-z-go neng-ken teng Jing-ming-go Ling-go
就是用我个口供，行止，19 等神迹奇事个能干，等神明个灵个
neng-ken z-ka dzong Yia-lu-sah-leng s-deh-lön-ky'ün ih-dzih tao Yi-li-li-kwu ngô yi-kying djün-pin
能干。是介，从耶路撒冷四凸乱圈一直到以利哩古，我已经传遍
Kyi-toh-go foh-ing Ngô ôh siang djün foh-ing feh-z læ keh-sing yi-kying t'ing-meng Kyi-toh ming-z go
基督个福音。20 我恶相传福音，弗是来箇星已经听闻基督名字个
di-fông sæn-leh ky'i oh læ bih-nying-go ziang-kyiah-zông z ziang Sing-shü-li sô sia-tih M-nying
地方，省勒起屋来别人个墙脚上。21 是像圣书里所写的，「听人
pô Gyi fong-sing t'ong-cü gyi-lah cü-kwu tsiang-læ we k'en-kyin m-neh t'ing-meng-ko cü-kwu tsiang-læ we
把其风声通知其拉主顾，将来会看见；听得听闻过主顾，将来会
hyiao-teh
晓得。」[Y. 52. 15.]

Ngô sô-yi keh hyü-to tsao-su yiu tsu-kah feh neng-keo tao ng-lah u-sen læ Dæn-z
22 我所以箇许多遭数^[1]有阻隔弗能够到尔拉乌碎来。23 但是

yin-dzæ læ dông-pin di-fông m-c'ü hao djün foh-ing yi le-nyin k'eh-siang læ kyin ng-lah ngô tao
现在来荡边地方听处好传福音，又屡年渴想来见尔拉，24 我到
Z-pæn-yüô ky'i z'eo we tao ng-lah u-sen læ Ngô siang-vông jing-lu k'en-kyin ng-lah sin teng ng-lah
士班雅去时候，会到尔拉乌碎来。我想望顺路看见尔拉，先等尔拉
dô-kô jü-jü yiu-tin peh ngô i-sing-mun-tsoh 'eo-deo hao peh ng-lah song ngô ko-ky'i
大家聚聚有点拨我依心满足^[2]，后头好拨尔拉送我过去。

[1] 'Ôh wô, do-nyiang. 或话，大样。（原注）

[2] 'Ôh wô, sông-sông-kw'a-kw'a jü-jü. 或话，爽爽快快聚聚。（原注）

25 Næn-kæn ngô z tao Yïæ-lu-sah-leng ky'i kong-ing sing-du 26 Ing-we Mô-gyi-teng teng Üô-kæ-üô nying
难间我是到耶路撒冷去供应圣徒。 26 因为马其顿等亚该亚人
z hwun-hyi kyün-long nying-ts peh Yïæ-lu-sah-leng sing-du-go gyüong-kw'u cü-kwu 27 Gyi-lah z hwun-hyi keh
是欢喜捐拢银子拨耶路撒冷圣徒个穷苦主顾。 27 其拉是欢喜，箇
yia z gyi-lah ing-kæ wæn go tsa ing-we bih-koh-nying kyi-jün dô-kô teh-djôh gyi-lah weh-ling-go hao-c'ü
也是其拉应该还个债。 因为别国人既然大家得着其拉活灵个好处，
z-jün tông-kæ pô nyüoh-sing-go hao-c'ü keh-hyang ky'i kong-ing gyi-lah 28 Teng ngô keh-go z-ken tso-dzing
自然当该把肉身个好处箇向去供应其拉。 28 等我箇个事干做成，
keh-go ko-ts kao-dæ gyi-lah siu-li ngô we ko ng-lah-go di-fông tao Z-pæn-yüô ky'i 29 Ngô yia
箇个果子交代其拉手里， 我会过尔拉个地方到士班雅去。 29 我也
hyiao-teh tao ng-lah u-sen læ z'eo pih-ding ta-leh Kyi-toh foh-ing-go mun-tsoh hao-c'ü ka læ
晓得到尔拉乌碎来时候，必定带勒基督福音个满足好处介来。

30 Ngô we-leh ah-lah Cü Yïæ-su Kyi-toh-go ming-deo teng Sing-Ling-go dz-æ ky'ün ng-lah hyüong-di
30 我为了阿拉主耶稣基督个名头等圣灵个慈爱，劝尔拉兄弟，
teng ngô dô-kô dong-sing-yiah-lih t'i ngô gyiu-gyiu Jing-ming hao peh ngô t'eh-c'ih Yiu-t'a di-fông keh-sing feh
等我大家同心协力替我求求神明， 31 好拨我脱出犹太地方箇星弗
i-jing cü-kwu-go siu-li yi s-teh ngô tao Yïæ-lu-sah-leng ky'i kong-ing go z-ken we peh sing-du
依顺^[1]主顾个手里， 又使得我到耶路撒冷去供应个事干会拨圣徒
hwun-hyi s-teh ngô k'ao-djôh Jing-ming-go ts-i hao hwun-hwun-hyi-hyi tao ng-lah u-sen læ teng ng-lah
欢喜， 32 使得我靠着神明个旨意好欢欢喜喜到尔拉乌碎来，等尔拉
dô-kô teh-djôh en-ŵe Dæn-nyün keh-we 'o-bing-go Jing-ming teng ng-lah cong-nying dô-kô læ-tong
大家得着安慰。 33 但愿箇位和平个神明等尔拉众人大家来东。
Üô-meng
亚们。

[1] 'Ôh wô, feh siang-sing. 或话，弗相信。（原注）

Lm. XVI.

AH-LAH tsi-me Fi-pi z Kyin-keh-li kyiao-we-go bæn-z-nying ngô t'ôh-t'ôh ng-lah iao
阿拉姊妹腓比，是坚革哩教会个办事人，我托托尔拉，² 要
ng-lah tsiao sing-du-go meng-veng dzæ-ü Cü siu-liu gyi ping-ts'ia gyi yiu soh-go iao ng-lah ng-lah kâe
尔拉照圣徒个门份在于主收留其。并且其有啥个要尔拉，尔拉该
pông-dzu gyi ing-we gyi yi-kying pông-dzu hyü-to nying ko yia pông-dzu ngô ko
帮助其。因为其已经帮助许多人过，也帮助我过。

³ Hao mông-mông Pah-kyi-lah teng Üô-kyü-lah z dzæ-ü Kyi-toh Yia-su tso ngô-go pông-siu
好望望百基拉等亚居拉，是在于基督耶稣做我个帮手。⁴
Gyi-lah we-leh ngô sing-ming zi-go deo-kying ts'ò-ih-ngæn 'eo-leh tao-k'eo-li fi-dæn ngô ziu-z
其拉，为了我性命，自个头颈差一眼候勒刀口里。非但我，就是
bih-koh-go cong kyiao-we tu ken-zia gyi Wa-yiu mông-mông gyi-lah oh-li-go kyiao-we Hao mông-mông ngô
别国个众教会都感谢其。⁵ 还有望望其拉屋里个教会。好望望我
ts'ing-æ-go Yi-pæ-nyi-t'u gyi z Üô-kæ-üô hyin-zông peh Kyi-toh go zông-sing ko-ts Hao mông-mông
亲爱个以拜尼土，其是亚该亚献上拨基督个尝新果子。⁶ 好望望
Mô-li-üô gyi we-leh ah-lah hyü-to lao-sing-fi-lih Hao mông-mông En-to-nyi-kwu teng
马利亚，其为了阿拉许多劳心费力。⁷ 好望望安多尼古、等
Yiu-nyi-üô z ngô ts'ing-kyün teng ngô dong-de lôh-kæn-go gyi-lah læ s-du cong-nyiang yiu ming-sing
犹尼亚，是我亲眷，等我同队落监个。其拉来使徒中央有名声，
yia sin-jü ngô tso Kyi-toh-go meng-du Mông-mông En-pah-li gyi dzæ-ü Cü z ngô sô ts'ing-æ-go
也先如我做基督个门徒。⁸ 望望暗伯利，其在于主是我所亲爱个。

⁹ Mông-mông R-pô-nu dzæ-ü Kyi-toh tso ah-lah pông-siu teng ngô ts'ing-æ-go Z-da-kwu
望望耳巴奴，在于基督做阿拉帮手；等我亲爱个士大古。¹⁰

Mông-mông Üô-pi-li gyi dzæ-ü Kyi-toh z s-c'ih-liao-go nying Mông-mông Üô-li-to-pu keh-kô
望望亚比利，其在于基督是试出了个人。望望亚利多布箇家^[1]

li-hyang-go sing-du Mông-mông ngô-go ts'ing-kyün Hyi-lo-t'in Mông-mông Nô-gyi-su keh-kô li-hyang
里向个圣徒。¹¹ 望望我个亲眷希罗天。望望拿其数箇家^[1]里向

keh-sing dzæ-ü Cü go Mông-mông T'u-fi-nô teng T'u-fu-sah z dzæ-ü Cü lao-sing-fi-lih-go
箇星在于主个。¹² 望望土非拿、等土富撒，是在于主劳心费力个

tsi-me Mông-mông ts'ing-æ-go tsi-me Pe-sih gyi dzæ-ü Cü yiu hyü-to lao-sing-fi-lih Mông-mông
姊妹。望望亲爱个姊妹彼息，其在于主有许多劳心费力。¹³ 望望

Lu-fu z dzæ-ü Cü t'iao-shün-go wa-yiu mông-mông gyi ah-nyiang yia z ngô ah-nyiang
鲁孚，是在于主挑选个。还有望望其阿娘，也是我阿娘。¹⁴

Mông-mông Üô-seng-gyi-t'u Feh-leh-ken Heh-mô Pah-lo-pô Heh-mi keh-sing teng gyi-lah dô-kô
望望亚逊其土、弗勒干、黑马、八罗巴、黑米箇星，等其拉大家

læ-kæn-go hyüong-di Mông-mông Fi-lo-lo-kwu teng Yiu-li-üô Nyi-li-üô teng gyi tsi-me
来间个兄弟。¹⁵ 望望非罗罗古、等犹利亚、尼利亚、等其姊妹，

wa-yiu O-ling-pô teng gyi-lah dô-kô læ-kæn-go cong sing-du Ng-lah iao ts-ts-dzing-dzing 'ang
还有阿林巴、等其拉大家来间个众圣徒。¹⁶ 尔拉要致致诚诚行

hyüong-cü-go li dô-kô mông-mông Kyi-toh-go kyiao-we tu mông-mông ng-lah
嗅嘴个礼，大家望望。基督个教会都望望尔拉。

[1] *Keh liang tsih, keh-kô liang-go z, yiu-teh wô, beng-yiu.* 箇两节，「箇家」两

个字，有得话，「朋友」。（原注）

17 *Ngô ky'ün ng-lah hyüong-di yüong kwu-djôh keh-sing feh tsiao ng-lah sô 'ôh-ko-go dao-li long-c'ih*
我劝尔拉，兄弟，用顾着箇星弗照尔拉所学过个道理弄出
feng-k'æ z-ken 'æ-li nying væn-ze go cü-kwu yüong bi-k'æ gyi-lah Keh-cü nying feh-z voh-z
分开事干、害累人犯罪个主顾，用避开其拉。18 *ah-lah Cü Yiæ-su Kyi-toh z voh-z gyi-zi-go du-bi gyi-lah pô din-dông-mih-ti vong-dzing shih-wô*
阿拉主耶稣基督，是服侍其自个肚皮。其拉把甜糖蜜涕奉承说话
hong-yiu keh-sing dzing-jih nying-go sing Ng-lah i-jing-go ming-sing tao-c'ü tu teh-cü-de Sô-yi ngô
哄诱箇星诚实人个心。19 尔拉依顺个名声到处都得知了。所以我
we-leh ng-lah hwun-hyi tsih-z ngô iao ng-lah kông-tao hao z-ken we ts'ong-ming kông-tao wã
为了尔拉欢喜，只是我要尔拉，讲到好事干，会聪明；讲到坏
z-ken we lao-jih Keh-we 'o-bing-go Jing-ming we soh-soh tsiang Sah-dæn peh ng-lah kyiah-'ô
事干，会老实^[1]。20 箇位和平个神明会速速将撒但拨尔拉脚下
dah-wu Dæn-nyün ah-lah Cü Yiæ-su Kyi-toh-go eng-we teng ng-lah dô-kô læ-tong
踏糊^[2]。但愿阿拉主耶稣基督个恩惠等尔拉大家来东。

[1] *'Ôh wô, nyü-beng.* 或话，愚笨。（原注）

[2] *'Ôh wô, sông-'æ læ ng-lah kyiah-'ô: k'en Ts. 3. 15.* 或话，伤害来尔拉脚下。看 Ts. 3. 15.（原注）

21 *Ngô-go pông-siu Di-mo-t'a teng ngô ts'ing-kyün Lu-gyiu Yiæ-seng Sô-si-pô-teh tu*
我个帮手提摩太，等我亲眷路求、耶孙、所西巴德，都
mông-mông ng-lah Ngô dæ-sia keh-fong sing go Teh-tiu dzæ-ü Cü mông-mông ng-lah Kyüô-yiu
望望尔拉。22 我代写箇封信个德丢，在于主望望尔拉。23 加犹
mông-mông ng-lah gyi z su-djông liu ngô teng kyiao-we-li-go cong-nying Yün-li-go kw'u-vông Yi-lah-tu
望望尔拉，其是素常留我等教会里个众人。县里个库房以拉都，
teng ah-lah hyüong-di Kwah-t'u mông-mông ng-lah
等阿拉兄弟括土，望望尔拉。

24 *Dæn-nyün ah-lah Cü Yiæ-su Kyi-toh-go eng-we teng ng-lah cong-nying dô-kô læ-tong Üô-meng*
但愿阿拉主耶稣基督个恩惠等尔拉众人大家来东。亚们。

25 *Næn-kæn Keh-we neng-keot tsiao ngô-go foh-ing teng sô djün Yiæ-su Kyi-toh-go dao-li kyin-kwu*
难间箇位能够照我个福音等所传耶稣基督个道理坚固
ng-lah-go sing keh-go dao-li ziu-z hyin-c'ih keh ao-miao z-ken üong-kwu-yi-læ z ing-dzông-tih
尔拉个心，（箇个道理就是显出箇奥妙事干，自古以来是隐藏的，
yin-dzæ z piao ming-bah ping-ts'ia tsiao keh-we üong-yün Jing-ming-go feng-fu yüong-djôh sin-cü-nying-go
26 现在是表明白，并且照箇位永远神明个吩咐，用着先知人个

shū djün peh væn-koh-nying hao siang-sing i-jing i-jing 27 dæn-nyün yüong-wô k'ao-djôh Yia̍-su Kyi-toh
书，传拨万国^{i-jing}人好相信依顺。) 27 但愿荣华，靠着耶稣基督，
üong-yün kwe peh keh doh-ih-we ts'ong-ming-go Jing-ming Üô-meng
永远归拨箇独一位聪明个神明。亚们。